

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK BAŞARILARININ YENİ MÜFREDAT PROGRAMINA GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Akife ÖZKESEMEN

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Cengiz YANIKLAR

Ocak – 2008

KARS

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Akife ÖZKESEMEN'e ait “ Okul Öncesi Eğitimi Alan ve Almayan 1. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Yeni Müfredat Programına Göre Değerlendirilmesi” konulu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy.....kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Ünvanı, Adı ve Soyadı

imza

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/....../200... tarih ve/..... Sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../...../.....

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitimi alan ve almayan öğrencilerin akademik başarılarını yeni ilköğretim birinci sınıf müfredat programına göre değerlendirmek ve elde edilen sonuçlara göre öneriler geliştirmektir. Araştırmanın evreni, 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında Kars Merkezde bulunan ilköğretim birinci sınıfını okutan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın verileri; alt problemlere, ilgili kaynaklara dayanarak geliştirilmiş olan karşılaştırmalı bir ölçeğin uygulanmasından elde edilmiştir.

Araştırma bulguları okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin akademik başarıları arasında fark olduğunu, okul öncesi eğitimin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur.

ABSTRACT

The aim of this study, in terms of the new curriculum, to assess academic success of first year primary school students by making a comparison between those who have taken preschool education and those who have not, and according to the findings, to propose some suggestions.

The sample of this research consists of teachers who were teaching first year primary school students in 2006-2007 educational year in Kars city center.

The data for this research were collected from an application of a comparative scala which was developed on the basis of hypotheses and relevant literature.

The findings of this research show that there are significant differences in academic success of students between those who have taken preschool education and those who have not, and also indicate that preschool education has positive effects on academic success.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı'nda yürütülmüştür.

Çalışmada, okul öncesi eğitim kavramına, okul öncesi eğitim kurumlarına, okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş sürecine, yenilenen okul öncesi eğitim programına, akademik başarıyla ilgili yapılan çalışmalara değinilmiş, okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılmasıyla ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Ayrıca yöntemin uygulanabilirliğini artırabilmek için bazı öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmama yön veren danışman hocam Yrd.Doç.Dr.Cengiz YANIKLAR'a, çalışmanın istatistiksel boyutunda büyük katkısı olan Öğrt. Gör. Ü. Yaşar ELYILDIRIM'a teşekkürü bir borç bilirim.

Kars –2008

Akife ÖZKESEMEN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VI

BÖLÜM I

1.1. Giriş.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler.....	3
1.4. Araştırmanın Amacı.....	3
1.5. Araştırmanın Önemi.....	4
1.6. Varsayımlar.....	5
1.7. Sınırlılıklar.....	5
1.8. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

2. İlgili Literatür.....	7
2.1. Okul Öncesi Eğitim.....	7
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı.....	7
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Amacı.....	8
2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri.....	12
2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	13
2.1.4.1. Dünyada Okul Öncesi Eğitim.....	13
2.1.4.2. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim.....	16
2.1.5. Türkiye’deki Okul Öncesi Eğitim Kurumları.....	20
2.2. Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Başlama ve Uyum.....	23
2.2.1. İlköğretime Hazıroluşu Etkileyen Etmenler.....	25
2.2.2. İlköğretime Hazıroluş İçin Yapılan Çalışmalar.....	26

2.3. Okul Öncesi Eğitim Programı.....	27
2.3.1. Programın Temel Özellikleri.....	27
2.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	31

BÖLÜM III

3. Yöntem.....	35
3.1. Araştırmanın Evreni.....	35
3.2. Araştırmanın Örneklemi.....	35
3.4. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	35
3.5. Verilerin Analizi.....	36

BÖLÜM IV

4. Bulgular ve Yorum.....	37
---------------------------	----

BÖLÜM V

5. Sonuç ve Öneriler.....	81
5.1. Sonuç.....	81
5.2. Öneriler.....	82

KAYNAKLAR.....	84
-----------------------	-----------

EKLER

EK 1. Anket Formu

EK 2. Araştırma İzni

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Cinsiyetine İlişkin Bulgular.....	37
Tablo 4.2. Öğretmenlerin Mesleki Deneyimlerine İlişkin Bulgular.....	37
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Mezuniyetlerine İlişkin Bulgular.....	38
Tablo 4.4. Öğretmenlerin Branşlarına İlişkin Bulgular.....	38
Tablo 4.5. Öğretmenlerin Birinci Sınıfı Okutma Sayısına İlişkin Bulgular.....	38
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin, Geçmiş, Şimdi, Gelecek Zaman Dilimlerini Ayırt Etme ve Uygun Yerde Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	39
Tablo 4.6.2. Öğrencilerin, Kullanacağı Ders Araç Gereçlerini Seçerek Bilgi Edinebilmek İçin Uygun Sorular Sorma ve Resimli Kaynaklardan Yararlanması İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	40
Tablo 4.6.3. Öğrencilerin, Günlük Yaşamında Oyun Oynamak ve Ders Çalışmak İçin Harcayacağı Süreler Arasında Denge Kurmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	41
Tablo 4.6.4. Öğrencilerin, Doğayı İzleme, Doğadaki Değişimleri Fark Etme ve Yorumlamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	42
Tablo 4.6.5. Öğrencilerin, Dikkatini Dinlediğine Yoğunlaştırma, Dinlediği Olayın Nasıl Gelişeceğini ve Sonucunu Tahmin Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	43
Tablo 4.6.6. Öğrencilerin, Duyduğu Sesleri Ayırt Etme, Dinlerken Vurgu Tonlama ve Telaffuza Dikkat Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	44
Tablo 4.6.7. Öğrencilerin, Dinlediği Konulara İlişkin Sorular Sorma ve Sorulara Cevap Arama Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	45
Tablo 4.6.8. Öğrencilerin, Dinlediklerinde Geçen Varlıkları ve Olayları Sınıflandırma Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	46

Tablo 4.6.9. Öğrencilerin, Metnin Türünü Dikkat Ederek Okuma, Okuma Öncesi , Okuma Sırası ve Sonrasında Metinle İlgili Soruları Cevaplandırmaları ile İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	47
Tablo 4.6.10. Öğrencilerin, Okuduklarında Sebep Sonuç İlişkisi Kurması, Okudukları İle İlgili Kendi Yaşantısından ve Günlük Hayattan Örnekler Vermesi İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	48
Tablo 4.6.11. Öğrencilerin, Okuduklarını Zihninde Canlandırmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	49
Tablo 4.6.12. Öğrencilerin, Okuduğu Metnin İçeriği Hakkındaki Düşüncelerini Belirtmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	50
Tablo 4.6.13. Öğrencilerin, Ön bilgilerini Kullanarak Okuduğunu Anlamlandırma, Okuduğunu Anlamlandırmada Görsellerden Yararlanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	51
Tablo 4.6.14. Öğrencilerin, Seslerden Heceler, Hecelerden Kelimeler, Kelimelerden Cümleler Oluşturarak, Anamlı ve Kurallı Cümleler Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	52
Tablo 4.6.15. Öğrencilerin, Bilgi, Düşünce ve İzlenimlerini Resim, Şekil ve Sembol Kullanarak Görselleştirme, Resim ve Fotoğrafları Yorumlamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	53
Tablo 4.6.16. Öğrencilerin, Bütün Yazıları Bitişik Eğik Yazı ile Yazma, Bitişik Eğik Yazı İle Harfleri Kuralına Uygun Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	54
Tablo 4.6.17. Öğrencilerin, Yazılarında Noktalama İşaretlerini Doğru Yazma ve Yerinde Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	55
Tablo 4.6.18. Öğrencilerin, Şekil Sembol ve İşaretlerin Anlamlarını Bilme, Matematiksel İfadeleri Doğru Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	56
Tablo 4.6.19. Öğrencilerin, Rakamları Okuma ve Yazılış Yönlerine Uygun Olarak Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	57

Tablo 4.6.20. Öğrencilerin, İleriye Doğru Birer ve Onar Ritmik Sayma, 20 İçinde Belirtilen Bir Sayıdan Başlayarak Geriye Birer Ritmik Sayma, 10'da Başlayarak 100'e Kadar Onar Ritmik Saymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	58
Tablo 4.6.21. Öğrencilerin, Nesne Gruplarını Azlık ve Çokluklarına Göre Karşılaştırma, Miktarı 20 den Az Nesnelerden Oluşan İki Grupta Nesneleri Bire Bire Eşleyip Grupların Nesne Sayılarını Karşılaştırmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	59
Tablo 4.6.22. Öğrencilerin, Toplamanın Bir Araya Getirme, Ekleme ve Çoğalma Anlamalarını Fark Etme, Toplamları 20'ye Kadar Olan İki Doğal Sayının Toplamlarını Bulmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	60
Tablo 4.6.23. Öğrencilerin, Bir Çıkarma İşleminde Verilmeyen Çıkanı Bulma, Bir Çıkarma İşleminde Verilmeyen Eksileni Bulmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	61
Tablo 4.6.24. Öğrencilerin, Uzamsal İlişkileri İfade Etmek İçin Alt, Üst, Sağ, Sol Ön,Arka, Yakın, Uzak, Çukur, Tümsek Terimlerini Doğru Olarak Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler...62	62
Tablo 4.6.25. Öğrencilerin, Bir Örüntüdeki İlişkiyi Belirleme ve Bir Örüntüdeki Eksik Bırakılan Öğeleri Belirleyerek Tamamlama Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	63
Tablo 4.6.26. Öğrencilerin, Eş Nesnelere Örnekler Verme, Eş Şekiller Çizme, Eşlik ve Eşitlik Kavramlarını Ayırt Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	64
Tablo 4.6.27. Öğrencilerin, Küpe, Prizmaya, Silindire, Koniye, Küreye, Benzeyen Nesneleri Belirtme,Küp,Prizma, Silindir, Koni ve Küreyi Kullanarak Farklı Modeller Oluşturma Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler.....	65
Tablo 4.6.28 Öğrencilerin, Uygun Şekil ve Nesneleri İki Eş Parçaya Bölme ve Yarımı Belirtme, Yarım ve Bütün Arasındaki İlişkiyi Açıklamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	66

Tablo 4.7.1. Öğrencilerin, Okulda Ortaya Çıkan Sorunları Fark Etme, Karşılaşabileceği Her Sorunun Birden Fazla Çözümü Olabileceğini Kabul Etme, Çatışmayı Çözmeye Gayretli Olmaları ile ilgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	67
Tablo 4.7.2. Öğrencilerin, Arkadaşlarının Oyunlarına Katılırken, Onlarla Oyun Kurarken ve Oynarken Uygun Davranışlarda Bulunma, Oyunlar Sırasında Kendisinin ve Arkadaşlarının Hata Yapabileceğini Kabul Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	68
Tablo 4.7.3. Öğrencilerin, Okul İçinde Arkadaşlarının Sergilemiş Olduğu Davranışları Etik Olup Olmadığını Fark Ederek Buna Uygun Davranışlar Ortaya Koymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	69
Tablo 4.7.4. Öğrencilerin, Okul ve Sınıf Kurallarını Belirleme Çalışmalarına Katılma ve Bu Kurallara Uymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	70
Tablo 4.7.5. Öğrencilerin, Klüp ve Diğer Grup Çalışmalarında Bir Görevin Tamamlanması İçin İşbirliği Yapma ve Sorumluluğu Paylaşmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	71
Tablo 4.7.6. Öğrencilerin, Arkadaş Edinme ve Arkadaşları İle İlgili Duygularını Ona Rahatlıkla Açıklamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	72
Tablo 4.7.7. Öğrencilerin, Fiziksel ve Duygusal Özelliklerini Fark Ederek Kendini Tanıma, Fark Etme ve Tanıtımları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	73
Tablo 4.7.8. Öğrencilerin, Arkadaşlarıyla Eğlenmenin Doğal Bir İhtiyaç Olduğunu Fark Ederek Özel Gün Kutlamalarına Katılmaya İstekli Olmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	74
Tablo 4.8.1. Öğrencilerin, İşitebilir Bir Ses Tonuyla Konuşma, Kelimeleri Doğru Telaffuz Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler.....	75

Tablo 4.8.2. Öğrencilerin, Konuşmalarında Betimlemeler Yapma ve Kelimeleri Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	76
Tablo 4.8.3. Öğrencilerin, Üstlendiği Role Uygun Konuşma, Duygu, Düşünce ve Hayallerini Sözlü Olarak İfade Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	77
Tablo 4.8.4. Öğrencilerin, Topluluk Önünde Konuşma, Konuşurken İzleyicilere Sorular Sorma ve Sorulara Cevaplar Verme İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	78
Tablo 4.9.1. Öğrencilerin, Kişisel Temizliğini ve Bakımını Yapmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	79
Tablo 4.9.2. Öğrencilerin, Beslenme Saatinde Temizlik ve Görgü Kurallarına Uyma Beslenmesini Gerektiği Gibi Yapmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine ilişkin Veriler	80

BÖLÜM I

1.1.Giriş

İnsanın tüm yaşamı göz önünde bulundurulduğunda bazı yaşam dilimlerinin, psikolojik ve fizyolojik gelişmeler açısından daha kritik dönemler olarak ele alınması gerektiği bilinmektedir. Örneğin, 0-6 yaşlar arasını kapsayan okul öncesi yılları; kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde ileri yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik dönemlerinden biridir. Çocuğa erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar çocuğun daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçtedir. Tesadüflere bırakılmayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir organizasyon ile yönlendirilmesi gereken okul öncesi eğitim hizmeti, tüm eğitim sisteminin en can alıcı basamağıdır (Sevinç 2005).

0-6 yaş, insan yaşamında gelişimin en hızlı ve en yoğun olduğu, kişilik özelliklerinin belirginleştiği, merak duygusunun arttığı, çevrenin araştırılmaya başlanıldığı, eğitime en çok ihtiyaç duyulduğu, hassas bir dönemdir. Bu dönemin sağlıklı bir şekilde atlatılması için nitelikli bir okul öncesi eğitime ihtiyaç vardır. Ayrıca okul öncesi dönemde her alanda verilen eğitimin niteliği ve içeriği örgün eğitime temel oluşturması bakımından da önemlidir.

İlköğretime başlamak, çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. İlköğretim, evden ilk kez ayrılan çocuğun, günün büyük bir bölümünü yeni arkadaş ve yeni yetişkinlerle geçirdiği evden farklı bir ortamdır. Çocuk ilk kez programlı öğretimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, belirli bir disiplin planı dahilinde kurallara uymak, öğretmenin talimatını yerine getirmek ve daha da önemlisi okuma- yazma, aritmetik vb. konuları öğrenmek gibi görevlerle karşı karşıyadır (Sevinç 2005).

Çocuğun bu karşılaştığı görevleri rahat bir şekilde başarabilmesi için gerekli davranışlara sahip olması bu görevlerle ilgili belli kavramları ve becerileri önceden kazanması gerekmektedir.

Bütün bunlar okul öncesi eğitimle sağlanabilir. Böyle bir hazırlık dönemiyle ilköğretime gelen çocuğun ilköğretime uyumu daha kolay olacaktır.

Birçok araştırma bu kurumlarda yetişen çocukların zihin, beden, sosyal, duygusal vb. gelişim alanlarında diğerlerine göre daha ileri oldukları ve bu daha sonraki eğitim basamaklarında bu çocukların temelden gelen bu kuvvet nedeniyle okula, çevreye uyumda erken yıllarda kişiliklerinin oluşturulmasındaki olumlu eğitimden kaynaklanmaktadır (Tekiner 1996).

Okul öncesi eğitim insan hayatının en duyarlı dönemidir. Çocuk bu dönemde çevresindeki olaylardan kısa sürede etkilenir. Bu sebeple çevre imkânlarının hazırlanması onun çeşitli ve nitelikli uyarıcılarla karşı karşıya getirilmesi, çocuğun zihin ve diğer gelişimlerini etkiler. Bu yönden, sosyo- ekonomik ve kültür seviyeleri farklı ailelerde büyüyen çocuklar arasında meydana gelen eğitim farklılıklarının asgari bir seviyeye indirilmesi, toplumumuzun her kesimindeki çocukların gelişim yeteneklerini en üst seviyede geliştirme imkânlarını sağlama, okulöncesi eğitimin önemini artırmaktadır. İyi bir okulöncesi eğitim hayatıyla ilköğretimdeki uyum ve başarı arasında, sıkı bir ilişki olduğu sanılmaktadır. Bu sürece dahil olan çocuğun dahil olmayan çocuğa göre okulun isteklerine daha iyi yanıt vereceği görüşü günümüzde pek çok eğitimci tarafından benimsenmektedir (Ural 1986).

Okul öncesi eğitimin amaçlarına baktığımızda en önemli amaçlarından birisinin çocuğu ilköğretime ve yaşama hazırlamak olduğunu görürüz. Okul öncesi eğitim bu özelliğinden dolayı çocuğun yaşamında önemli bir yere sahiptir.

Okul öncesi dönemde çocuğa verilen eğitim nitelik ve özellik bakımından çocuğun örgün eğitimdeki akademik başarısını etkilemektedir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerle ve almayan öğrenciler arasında akademik başarıları arasında fark olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Ekinci (2001), okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri, becerileri, toplumsal davranışları ve ders başarıları üzerindeki etkisini araştırmış ve öğretmen gözlemlerine dayalı olarak karşılaştırmıştır.

Bu araştırmalar okul öncesi eğitimin çocuğun akademik başarısı üzerindeki etkisinin olumlu yönde olduğunu çıkarmıştır. Fakat gerek yenilenen ilköğretim ve

okul öncesi eğitim programı ve gerekse çocuğun gelişimi ile ilgili yeni bilgilerin ortaya çıkması bu alanda yeni çalışmaların yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Biz bu çalışmamızda yenilenen ilköğretim ve okul öncesi eğitim programından yararlanarak öğrencileri bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerine ek olarak dil gelişimleri bağlamında ifade becerileri ile özbakım beceri düzeylerini de öğretmen gözlemlerine göre karşılaştırdık.

1.2. Problem Cümlesi

Okul öncesi eğitim alan ve almayan 1. sınıf öğrencilerinin yeni ilköğretim 1.sınıf müfredat programında belirtilmiş olan hedef davranışlara ulaşma düzeyleri nedir?

1.3. Alt Problemler

1. Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim okulu 1. sınıf öğrencilerinin “Bilişsel Gelişimleri” karşılaştırıldığında mevcut düzeyleri nedir?
2. Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim okulu 1. sınıf öğrencilerinin“Sosyal Gelişimleri” karşılaştırıldığında mevcut düzeyleri nedir?
3. Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim okulu 1. sınıf öğrencilerinin “Duygusal Gelişimleri” karşılaştırıldığında mevcut düzeyleri nedir?
4. Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim okulu 1. sınıf öğrencilerinin “Dil Gelişimleri Bağlamında İfade ve Beceri Gelişimleri” karşılaştırıldığında mevcut düzeyleri nedir?
5. Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim okulu 1. sınıf öğrencilerinin “Özbakım Beceri Gelişimleri” karşılaştırıldığında mevcut düzeyleri nedir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarının birinci sınıflarında öğrenim görmekte olan ve okul öncesi eğitim almış öğrenciler ile okul öncesi eğitim almamış

öğrencilerin bilişsel gelişim, sosyal gelişim, duyuşsal gelişim, ifade becerileri ve özbakım beceri düzeylerini öğretmenlerin gözlemlerine göre karşılaştırmaktır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Çocuğun özellikle akademik başarılarını etkileyen önemli etmenlerin başında aile çevresi ile birlikte, edindiği eğitim yaşantıları gelmektedir. Edinilen en önemli ve etkili eğitim yaşantısı okul öncesi eğitim yaşantısıdır. Temel eğitim hedefleriyle paralellik gösteren anasınıfı eğitim programından geçmiş bir çocuğun, ilkokulda başarılı olma şansı artmaktadır (Oktay 1983).

Okul öncesi eğitimin amaçları ile ilköğretimin amaçları karşılaştırıldığında bir aşamalık ilişkinin olduğu ve okul öncesi eğitimin amaçlarının, ilköğretim amaçlarına hizmet eder nitelikte olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, ilköğretim birinci sınıfında uygulanan programla okul öncesi eğitim kurumlarındaki faaliyetler karşılaştırıldığında bunların öğrencilerin gelişimlerine uygun olarak hazırlandığı ve aralarında bir paralelliğin olduğu görülmektedir (Ekinci 2001) .

Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarısı üzerine etkisiyle ilgili birçok araştırma yapılmıştır.

2005-2006 eğitim- öğretim yılında ilköğretim programı yenilenmiştir. Okul öncesi eğitimin öğrencilerin, yenilenen ilköğretim programındaki akademik başarısı üzerindeki etkisiyle ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma bu alandaki son gelişmeleri ortaya çıkarması bakımından önemlidir.

Okul öncesi eğitim alan çocukların yeni ilköğretim programındaki hedef davranışlara ulaşma düzeylerinin daha yüksek olması durumunda okul öncesi eğitimin bu alandaki önemi bir kez daha vurgulanacaktır.

Anne ve babaların okul öncesi eğitimin çocuğun ilköğretim birinci sınıftaki başarısı üzerindeki önemini ve etkisini fark etmeleri ve bu olanaktan çocuklarının da yararlanmasını sağlamaları açısından önemlidir.

Araştırmada toplanacak verilere dayanılarak, ilköğretim birinci sınıfa başlayan öğrenciler arasında birinci sınıfın amaçlarına ulaşma düzeyleri ve akademik başarıları açısından, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin daha başarılı olmaları durumunda okul öncesi eğitim kurumlarının önemi bir kez daha ortaya çıkacaktır.

Eğer okul öncesi eğitim alan öğrencilerle, okul öncesi eğitim almayan öğrenciler arasında bir farklılık bulunmazsa mevcut eğitim programlarının niteliklerinin yeniden gözden geçirilmesi açısından yol gösterici olabilir.

Okul öncesi eğitimin öğrencinin başarısı üzerine etkisinin araştırılması hem okul öncesi eğitimin gerekliliği konusunda velileri ve eğitimcileri bilgilendirmesi hem de ilköğretim birinci sınıf amaçlarına ulaşma düzeyi hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir.

1.6. Varsayımlar

1. Öğretmenlerin ölçekte yer alan sorulara gerçekçi cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.
2. Ölçeğe verilen yanıtların gösterilmekte olan durumu ve gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.
3. Örnekleme oluşturan okul ve öğretmenlerin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma okul öncesi eğitimi alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileri ile okul öncesi eğitimi almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin yeni ilköğretim programında yer alan hedef davranışlara ulaşma düzeylerinin karşılaştırılması ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Kars İli merkezindeki devlet ve özel ilköğretim okullarında çalışan ve birinci sınıf öğrencilerini okutan öğretmenler ile sınırlıdır.
3. Araştırma bilgi toplamada, ilköğretim okullarında çalışan ve birinci sınıf öğrencilerini okutan öğretmenlere uygulanan ölçeklerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Mecburi eğitim çağına kadar olan çocukların zihin, beden, duygu ve sosyal gelişimlerini sistemli bir ortam içinde daha iyi sağlayan, onlara iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandıran, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, ilköğretime hazırlayan ve ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan eğitim devresidir (Ural 1986).

Akademik Başarı: Bu çalışma kapsamında kullanılan akademik başarı kavramı; “öğrencilerin yeni ilköğretim müfredatında belirtilen hedef davranışları gerçekleştirme düzeyi” anlamında kullanılmıştır.

Okul Öncesi Eğitim kurumları: Okul öncesi Eğitim Kurumları, 0-6 yaş arası çocukların tüm gelişimlerini sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde, toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren; onlarda sağlam bir kişiliğin, sosyal duyarlılığın ve yaratıcı bir zekanın temellerini atan; uzman-egitici kadroya sahip, temel fonksiyonu eğitim olan, sosyal kuruluşlardır (Poyraz ve Dere 2003).

İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğrenim süresi sekiz yıl olan ilköğretim kurumlarıdır (Akt.: Ekinci 2001).

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde okul öncesi eğitimin tanımı, okul öncesi eğitimin amaç ve önemi, ilkeleri, dünyadaki ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumları ve okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş aşamasıyla ilgili bilgi verildikten sonra, okul öncesi eğitim programına ve konuyla ilgili yapılan çalışmalara değinilmiştir.

2.1.OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı

Okul öncesi eğitimin farklı kaynaklarda değişik tanımlarına rastlamak mümkündür.

Okul öncesi eğitim; çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen sıfır-altı yaş arasındaki dönemi kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında çok önemli bir yeri olan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, bu doğrultuda kişiliğin şekillendiği "Erken Çocukluk Çağı" diye de adlandırılan gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Aral ve diğerleri 2001).

Konaklı (1993), okul öncesi eğitimi "çocukların ilköğretime başlamadan önceki dönemde, zihinsel, duygusal, kültürel, bedensel ve sosyal gelişmesini içine alan, yaş ve yeteneklerini de dikkate alarak yapılan planlı ve programlı eğitim" olarak tanımlamıştır.

Mialeret'e (1975) göre, "okul öncesi eğitimi" deyimini oldukça yenidir. Ona göre, "okul öncesi eğitimi" deyimini anlamı çok açık olan bir deyimdir. Yani "okul öncesi", "okuldan önce gelen" anlamı taşımakta, "okul çağı" deyimini ise birçok ülkede olduğu gibi, altı yaşında başlayan "zorunlu okul zamanı" anlamına gelmektedir. "Okul öncesi dönemi" deyiminin anlamı artık, çocuğun doğumundan ilköğretime

girişine, aşağı yukarı altı yaşa kadar olan yaşam süresini içine almaktadır (Akt.: Başal 2005).

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, zengin-uyarıcı çevre olanakları sağlayan, onların tüm gelişimlerini toplumun kültür değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral 1987).

Oktay (1985) ise, en geniş anlamda çocuğun doğumdan ilköğretime başlayıncaya kadar geçen süre içerisindeki tüm eğitimsel etkinlikleri olarak, daha dar anlamda ise, 3-5 yaşları arasındaki çocukların düzenli eğitimini, okul öncesi eğitim olarak tanımlamaktadır.

Bütün bu tanımların değindiği ortak noktalar bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim doğumdan başlayarak zorunlu eğitim çağına kadar olan zaman dilimini kapsamaktadır. Bu eğitim çocuğun ilköğretime başlamadan önce bilmesi gereken bazı temel bilgileri, kazanması gereken temel davranış ve becerileri ona öğretmek daha uyumlu ve başarılı olmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi Ve Amacı

İnsanın tüm yaşamı göz önünde bulundurulduğunda bazı yaşam dilimlerinin, psikolojik ve fizyolojik gelişmeler açısından daha kritik dönemler olarak ele alınması gerektiği bilinmektedir. Örneğin, 0-6 yaşlar arasını kapsayan okul öncesi yılları; kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde ileri yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik dönemlerinden biridir. Çocuğa erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar çocuğun daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçtedir. Tesadüflere bırakılmayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir organizasyon ile yönlendirilmesi gereken okul öncesi eğitim hizmeti, tüm eğitim sisteminin en can alıcı basamağıdır (Sevinç 2005).

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişimlerinin hızlandığı dönemdir. Bu dönemde verilen eğitim, çocuğun ilerideki yıllarına yön verir. Yapılan araştırmalarla çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte bireyin

kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği gözlenmiştir (Gürkan 1981).

Freud, doğumdan yedi yaşına kadar olan dönemde üç temel gelişim evresi olduğunu belirtmektedir. Bu evreler sırasıyla "Oral Evre" 0–18 aylar arasında, "Anal Evre" 1.5-3 yaşlar arasında, "Fallik Evre" 3-7 yaşlar arasında görülür. Freud'a göre, insanın kişisel ve duygusal gelişiminin en önemli yönleri yaşamının ilk altı yılı içinde oluşmaktadır (Başal 2005).

Okul öncesi eğitim çocuğun duygularının gelişimini ve algılama gücünü artırır. Akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olur. Çocuğu genel kültür değerlerine dayalı sosyal bir ortam içinde eğiterek toplumun kültür değerlerini özümlemesinde yardımcı olur. Çocuğa özgür iradesiyle kendini sınırlama deneyimleri kazandırır. Çocuğa kendi düşüncelerini, duygularını açığa vurma olanakları sağlayarak kendisini anlamasına ve ortaya koymasına olanak sağlar. Sevgiyi paylaşmasını, sabırlı olmasını, başkalarına karşı olumlu ve dürüst tavır geliştirmesini sağlar (Bilir 1995).

Okul öncesi dönem insan yaşamının temelini oluşturur. Bu önemde çocuğun sağlığı ve beslenmesi kadar aile ortamının ona saptadığı sevgi ve şefkat de son derece önemlidir. Ama bunların yanında önemli olan bir başka nokta da insanın gelişimini tüm yönleriyle destekleyebilecek sosyal ve fiziksel ortamdır. Bu dönemdeki yaşantılar onun gelecekte nasıl biri olacağı konusunda büyük ölçüde belirleyicidir. Zira bu dönem çocuğun dıştan gelecek etkilere karşı en savunmasız olduğu dönemdir. Bu dönem çocuğun gelişmesinin hızlı ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu dönemlerden biridir. Öyleyse bu dönemde çocuğa verilenlerle, çeşitli nedenlerle verilmeyenlerin onun ilerdeki gelişmesi açısından etkisinin büyük olduğu söylenebilir (Oktay ve Unutkan 2005).

Okul öncesi eğitim kurumları, çocukları sağlıklı bir ortamda bir araya getirir. Çevre uyarıcı zenginliği çocuğun zihinsel deneyimlerini çeşitlendirici, yeteneklerini ve ilgilerini ortaya çıkararak gelişmesini destekleyicidir (Oğuzkan ve Oral 1987).

Günümüzde 3-6 yaş arası çocukların oyun gereksinimini en iyi karşılayan ortam okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Kent yaşamının sıkışık düzeni, oyun alanlarının azlığı ve çalışan anne sayısının giderek artması bu kurumların önemini artırmıştır. İyi bir okul öncesi eğitim kurumu, çocuğa en uygun oyun ortamını sağlayan yer olarak düşünülmelidir. Çocuk burada, evde pek bulamadığı bir olanağı

bulmaktadır: İkili, üçlü ve toplu oyunlara yönelmekte, yaşlılarıyla ilişkiye girmekte, iş birliği yapma alışkanlığı kazanmaktadır. Paylaşmayı kendi hakkını korurken, başkalarının hakkını da gözetmeyi öğrenmektedir. Kendini savunma ve uzlaşma zorunluluğunu görmektedir. Kısaca, kendi bencilliğinden sıyrılmaktadır (Başal 2005).

Türkiye’de okul öncesi eğitimin amaçlarından biri, yetersiz ev şartları olan çocuklara destek vermek, diğeri ise çocukları ilkokula hazırlayabilmektir. Bütün bunlar dikkate alındığında, okul öncesi eğitim kurumları yetersiz şartları bulunan çocukları kurtarmak için son derece önemlidir (Oktay 1994).

Okul öncesi eğitimi gerekli kılan toplumsal bir olgu da, çocukluk yaşantılarındaki farklılıklardır. Yetersiz bakım, sağlıksız çevre koşulları ve ekonomik güçlükler pek çok çocuk için risk teşkil etmektedir. Erken çocukluk gelişim ve eğitimine yapılan yatırımlar yoksulluk, sosyal eşitsizlik ve cinsiyete bağlı ayrımlar yüzünden dezavantajlı sayılan çocuklara iyi bir başlangıç vererek bu eşitsizliğin giderilmesine yardımcı olabilmektedir. Ayrıca okul öncesi eğitimi, çalışan annelerin çocuk yetiştirmede karşılaştıkları güçlükleri de aşmada destek sağlayabilmektedir. Okul öncesi eğitim kurumları çalışan annelerin sorumluluklarını günün belli saatler içinde üstlenerek, bir yandan annenin işinde verimli olmasına katkı sağlarken, diğer yandan, çocuğun yetersiz koşullarda zedelenmesini önlemektedir. Kadının güçlenmesi ve toplum içinde üretken olmasında, okul öncesi eğitim kurumlarının katkısı önemlidir (Sevinç 2005).

Ülkemizde okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasını gerekli kılan en önemli faktörlerden birisi de Türkçe’yi öğrenme konusudur. Çünkü ülkemizin bazı bölgelerinde çocukların çoğunluğunun Türkçe’yi öğrenmeden ya da yetersiz öğrenerek okula başladığı bilinmektedir. Bu da çocukların okul başarısını olumsuz yönde etkilemektedir (Ayhan 1998).

Çocuğun ihtiyaçlarının karşılanması, temel alışkanlıkların kazandırılması ve yaşama en iyi şekilde hazırlanması, nitelikli bir okul öncesi eğitimle gerçekleşebilir. Nitelikli bir eğitimin birçok özellikleri içinde barındırması ve en üst düzeyde okul öncesi eğitimin amaçlarını gerçekleştirilmesi önemlidir (Oktay ve Unutkan 2005).

Okul öncesi eğitiminin temel amacı; çocuğun ilköğretime başlamadan önce, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesi olmaktadır (Başal 2005).

Uygun koşullar altında bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişime yardımcı olan okul öncesi eğitim kurumlarının bir amacı da çocuklarda iyi alışkanlıklar geliştirmektir. Ayrıca çocukların ilköğretime uyum sağlamalarına da yardımcı olmaktadır (Başal 2005).

Özellikle okul öncesi dönemde, çocuğun dil gelişimi, onun çevresiyle olan iletişim ve etkileşimini büyük ölçüde belirlemektedir. Yörükoğlu'na (1980) göre "Çocuk yuvasının özgür ve uyarıcı ortamı çocuklarda zihin gelişimini hızlandırır. Anlatım gücü artar, dil dağarcığı zenginleşir. Başarısızlık söz konusu olmadığı için çocuk serpiyen yeteneklerini korkusuzca kullanır ve geliştirir." (Akt.: Başal 2005).

Okul öncesi dönemde çocuğun tüm gelişim alanlarında desteklenmesi, bu dönemde yapılan eğitimin en temel amacıdır. Bu çerçevede bakıldığında okul öncesi eğitimin genel amaçları çocukta ;

1. Bilişsel Gelişimi Desteklemek: Dilin kullanımını cesaretlendirmek, öğrenmeyi öğrenmede yardımcı olmak, merak uyandırmak ve yeteneklerini kullanmak

2. Sosyal ve Duygusal Gelişimi Desteklemek: Çocuğa ilişkilerini oluşturmada, sorumluluk almada, kendine güven duymada, kendini kontrol etmede ve başkalarını dikkate almada yardımcı olmak

3. Estetik Gelişimi Desteklemek: Müzikte ve sanatta çeşitli materyaller ile deneyimlerde bulunmak için fırsatlar sağlamak, güzelliği takdir etmek, kendi ile ilgili farkındalığını geliştirmek ve yaratıcılığı teşvik etmek

4. Fiziksel Gelişimi Desteklemek: Düzenli sağlık kontrolü, kişisel bakım eğitimi, dengeli beslenme, uyku ve oyun alanı ile temiz hava sağlayarak çocuğun bedeninin etkili olarak kullanmasında yardımcı olmak,

5. Evden Okula Olumlu Geçişi Sağlamak: Evde ve okulda çocuğun gelişimi için ortak destekleyici koşulları yaratmaktır (Oktay ve Unutkan 2005).

2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul öncesi dönem yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır.

Okul öncesi eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler aşağıda verilmektedir.

1. Eğitimde çocuğun ve ailenin etkin katılımını sağlamak esastır.
2. Çocuğa verilen eğitim, onun gereksinimlerine uygun olmak zorundadır.
3. Çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanır.
4. Eğitim etkinlikleri düzenlenirken; çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra okulun ve çevrenin olanakları da göz önünde bulundurulur.
5. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilir.
6. Eğitim çocuğun bildiklerinden başlar ve deneyerek öğrenmesine olanak tanır.
7. Oyun çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir.
8. Eğitimde çocuğun, kendine saygı ve güven duyması sağlanır, öz denetim kazandırılır.
9. Çocukla iletişimde, kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmaz, baskı ve kısıtlamalara yer verilmez.
10. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, katılımcılık, sorumluluk, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma davranışları geliştirilir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenir. Yardıma gereksinim duyduğunda yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanır.
12. Çocuğun kendisinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilir.
14. Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilir.

15. Programlar hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınır (MEB, 2003).

2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi

2.1.4.1. Dünyada Okul Öncesi Eğitim

Çocuğun eğitimi düşüncesinin M.Ö. 400 yıllarına kadar uzandığı bilinmektedir. Sokrates, Plato ve Erasmus, eğitimin oyun ile birlikte verilmesini ve okul yaşından önce başlatılmasını savunmuşlardır. 17. yüzyılda John A. Comenius ve John Locke, yakın ve uzak çevre tarafından şekillendirilen kişide, bireysel disiplinin eğitimde esas alınmasını savunmuşlardır (Kansu 1952).

Okul öncesi eğitimi kavramı çocuk gelişimi alanındaki ilk çalışmalarla birlikte ortaya çıkmıştır. Çocuk gelişimi konusunda ilk çalışmaları yapanlar tıp doktorları ve sosyal reformcular olmuştur (Başal 2005).

Orta Çağda, Avrupa'da doktorlar beş yaşından küçük çocukların sağlığı ile ilgilenmeyi ebelerle bırakmışlardır. Bunun nedeni, sadece ebelerle aynı düzeyde tutulmaktan endişe etmeleri değil, aynı zamanda 5 yaşından küçük çocuklara bir şey yapılamayacağına inanmış olmalarıdır. Dolayısıyla, bir çocuk 5 yaşına kadar hayatta kalabilirse, daha sonraki yaşamını garantilemiş olmaktadır. Ancak 18. yüzyılda bir tıp doktoru olan James Cadogan, küçük çocukların bakımsızlıktan öldüklerini belirtmiş ve annelere yönelik çocuk temizliği, bakımı ve beslenmesi konusunda bilgiler veren çalışmalar yapmıştır .

18. yüzyılda Avrupa'da endüstri devrimi sonucu sosyal reformcular, maden ocakları ve fabrikalarda çalışan çocukların ürkütücü durumunu incelemişlerdir. Reformcular, son derece zor şartlarda çalıştırılan bu çocukların çalıştırılmamaları gerektiği ve bakıma muhtaç olduklarını belirtmişlerdir. Ashley Cooper, kız ve on yaşından küçük erkek çocukların maden ocaklarında çalışmalarını yasaklayan bir kanunun senatodan çıkmasını sağlamıştır (Akt.: Başal 2005).

18. yüzyılda James Codagan bir tıp doktorudur, daha çok annelere dönük, çocuk temizliği, beslenmesi, bakımı ile ilgili bilgiler veren çalışmalar yapmıştır (Poyraz ve Dere 2003).

Yaşamın ilk birkaç yılını, bireyin gelişimine etki eden kritik bir dönem olarak gören Jean Jacques Rousseau, çocuğa sunulan fiziksel etkinliklerde özgürlüğü savunmuş ve çeşitli araç ve gereçler aracılığıyla yaparak- yaşayarak öğrenme yöntemini, eğitimin en temel fonksiyonu olarak ileri sürmüştür. Çünkü o, eğitim sırasında çocuğa gösterilen sert tutumların, çocuğun yeteneklerini ve içsel eğilimini yok ettiğini, bunun yerine çocuğun doğasında var olan gelişimsel güçlerin, çocuğa sunulan özgür bir ortamda geliştirilmesi gerektiğini düşünmekteydi. 1762 yılında yayınladığı 'Emile' adlı yapıtında; çocukluğun, insan yaşamının kendine özgü tipik bir dönemi olduğunu yetişkinlikten ayrı düşünülmesi gerektiğini ve çocuğun eğitiminde kullanılacak eğitim yöntemlerinin, çocuğun gelişimindeki doğal aşamalara uygun olması gerekliliğine değinmiştir. Rousseau'nun düşünce ve görüşleri kendi zamanında geniş bir uygulama alanı bulamamış, ancak kendisinden sonra gelen düşünür eğitimcileri çok fazla etkilemiştir.

Johann H. Pestalozzi'nin 1774 yılında; kendi çocuğu üzerindeki gözlemlerine dayanarak yaptığı çalışma, çocuk gelişimi ile ilgili ilk bilimsel kayıt olarak kabul edilmektedir (Akt.:Başal 2005).

Pestalozziye göre, çocukluktaki yaratıcılık gücü çok önemlidir. Çocuğu çok iyi tanımaya gerek vardır. Endüstrileşme ve modern çalışma tarzının aileyi yıkıcı etkilerine karşı çıkmıştır. Daima ana – baba-okul ilişkisinin önemini vurgulamıştır (Poyraz ve Dere 2003).

Okul öncesi eğitiminin gerekliliğine inanarak ilk anaokulunu açan, Alman eğitimci Friedrich W. A. Froebel'dir. Froebel, J. J. Rousseau'dan etkilenmiş, bir süre Pestalozzi ile birlikte çalışmış ve onun, eğitim görüş ve uygulamalarından da çok etkilenmiştir. Ayrıca kendisinden bir asır önce yaşamış olan Comenius'un da görüşleri etkisinde kalmıştır. Froebel, annelerin sorumluluğuna terk edilecek anaokulları görüşünü, eğitimcilerin üstlenmesi gereken toplumsal bir olgu olarak ele almıştır. İlk defa 1837 yılında Almanya'da okul öncesi eğitim çalışmalarına başlamış ve 28 Haziran 1840 yılında Almanya'da 'Kindergarten' (Çocuk bahçesi) adını verdiği ilk anaokulunu açmıştır. Froebel'e göre; çocuklar çiçek, öğretmen ise bahçıvandır. Froebel'in açmış olduğu kindergarten, yukarıda açıklanmaya çalışılan tüm düşüncelere kurumsal bir model getirmiştir. Froebel, kindergarten uygulamalarında, oyunu eğitimin önemli bir ögesi olarak ele almış, özellikle öğretici

oyunları çocukların yeteneklerini geliştirmede kullanılması gereken önemli bir araç olarak görmüştür (Oğuzkan ve Oral 1983 ve 2000).

Avrupa’da “anaokullarının babası” olarak bilinen Froebel, çocukluğu, insanın çevresi ile ilk ilişkilerinin geliştirdiği bir devre olarak düşünmüş (Başal 2005).

Froebel gelişimin bir süreç olduğunu ve bu süreçler de her gelişim kademesinin sıhhatli, sağlam olması bir önceki kademenin durumuna bağlıdır der. Froebel çocuk için her gelişim kademesi neyi gerekli kılıyorsa o şekilde olmasını ister yani onun için bireysel farklar önemlidir. Froebel’e göre oyununu önemi çok büyüktür. Oyunun en önemli eğitim vasıtası olduğunu belirten ilk pedagoğdur (Poyraz ve Dere 2003).

Froebel’in öğrencisi olan Carl Schurz da 1855 yılında Amerika’da ilk anaokulunu açmıştır.

Çocuk gelişimi konusunda büyük katkılarda bulunmuş bir diğer eğitimcide İtalyan Maria Montessori’dir. Montessori, uzmanlık çalışmalarında, zihinsel özürlü çocuklarla ilgilenmiş ve uyguladığı yöntemlerle büyük gelişmeler sağlamıştır. Montessori, aynı yöntemlerle, normal çocukların gelişiminde de daha iyi sonuçlar alınabileceğini savunmuştur. Roma’da 1898’de kendi deneyimiyle, ilk “Çocuk Evi”ni açmış ve burada, çocuğa, önceden hazırlanmış bir çevrede, kendi seçeceği sorumluluklar doğrultusunda, davranış ve çalışma özgürlüğü tanımaya çalışmıştır (Akt.:Başal 2005).

Froebel ve Montessori’dan sonra diğer ülkelerde de okul öncesi kurumları açılmaya başlanmıştır. İlk “yuva” 1908’de Londra’da Margaret Mcmillan ve kardeşi Rachel tarafından açılmıştır (Oğuzkan ve Oral 1983).

İlk yıllarda açılan bu yuva ve anaokullarının pek çoğu, üniversite ve kolejlerin laboratuvar okulları olarak açılmıştır (Başal 2005)

1920- 1930 yılları arası, Amerika’da Yale Üniversitesinde Arnold Gesell ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalar, çocuklarda fiziksel gelişim ve motor becerilerindeki gelişim aşamalarına dikkati çekmiştir (Oğuzkan ve Oral 1983).

Piaget, çocuğun zihinsel gelişimin izlemeye başladığı 1920 yıllarında yaptığı çalışmalarda özellikle çocuk gelişim fiziksel olgunlaşmaya olduğu kadar çevreye ve deneyimlere ve toplumsal aktarmalara da bağlı bulmuş ve çocuğu kendi yaş grubundaki sosyal etkileşimin önemi üzerinde durmuş.

Erikson çocukluk döneminde kazanılan güven duygusunun çocuğa ilerideki yıllarda güçlü bir özerklik ve girişimcilik duygusu kazandırdığı üzerinde durmuştur (Akt.:Başal 2005).

I. ve II. Dünya Savaşlarından sonra başta bulunan yöneticiler de okul öncesi eğitim kurumlarını; kimsesiz kalan çocukların olumsuz çevre koşullarından daha az etkilenmelerini sağlamak, endüstrinin gereksinimi olan kadın gücünden yararlanmak ve çocukluk yıllarındaki deneyimlerin toplumsal yönelimler üzerinde etkili olduğunu kavramak gibi nedenlerle desteklemişlerdir (Oğuzkan ve Oral 1983).

1960'lı yıllarda çalışan kadın sayısının hızla artması sonucu, Amerika Birleşik Devletleri'nin öncülük ettiği uluslararası okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma kampanyası başlatılmıştır (Akt.:Başal 2005).

2.1.4.2. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim

Türkiye’de okul öncesi eğitimin tarihsel gelişimini; cumhuriyetten önce ve Cumhuriyet Dönemi olmak üzere iki bölümde ele almak mümkündür.

Osmanlı Dönemi olan on dokuzuncu yüzyıl sonları ve yirminci yüzyıl başlarında, yerli halk için olmamakla birlikte azınlıklar ve yabancılar için büyük kentlerde anaokullarının açıldığı görülmektedir (Başal 2005).

Eğitimci Satı Bey’in verdiği bilgilere göre; II. Meşrutiyetin başlangıç tarihi 1908 yılından önce bazı illerde “özel ana mektepleri” açılmıştır. Bu tarihten sonra da İstanbul’da bazı özel ana mektepleri açılmıştır. Ancak “resmi ana mektepleri” Balkan Savaşları’ndan (1912-1913) sonra açılmış ve yaygınlaşmaya başlamıştır (Akyüz 1996).

Akyüz’ün (1996) belirttiğine göre; Satı Bey, İstanbul Beyazıt’ta özel bir “Çocuk Yuvası “ açmıştır.

1913 yılında Emrullah Efendi’nin nazırlığında “Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu Muvakkatı” (Geçici İlköğretim Kanunu) çıkarılmış. Bu kanunda Ana Mektepleri ve Sıbyan Sınıfları’nın ilköğretime bağlı olduğu belirtilmiş ve Ana Mektepleri’nin Osmanlı Devleti’nin her yöresinde açılacağı belirtilerek, okulların kuruluşunda gözetilecek temel esaslar, öğrencilerin yaşları, öğretim teknikleri ve ders araçları açıklanmıştır (Oğuzkan ve Oral 1983).

Akyüz'e (1996) göre; kuruluşları Karahanlı ve Selçuklulara kadar inen "Sıbyan Mektepleri" ya da "Mahalle Mektepleri" de kısmen anaokulu işlevi gören kurumlardır.

1913-1914 öğretim yılında İstanbul'da Darülmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) içinde bir "Ana Muallime" (Ana Öğretmenliği) sınıfı açılmış. Darülmuallimat'ın bünyesinde açılan Ana Muallime Mektebi'nin birde uygulama okulu olan "Ana Mektebi" bulunmaktadır (Akyüz 1996).

Bir yıl öğrenimle ana mekteplerine öğretmen yetiştiren bu okul, 370 anaokulu öğretmeni yetiştirdikten sonra 1919 yılında kapatılmış.

1915 yılında da "Ana Mektepleri Nizamnamesi" (Anaokulları Tüzüğü) yayınlanmış (Akt.: Başal 2005).

Oktay'a (1995) göre; bu yılların savaş yılları olmasına rağmen, devlet okul öncesi eğitimin önemli bir eğitim dilimi olduğunu kabul ederek., okullar açmaya başlamış ve bunlara eğitim hizmeti götürecektir öğretmenleri yetiştirmek için teşebbüse geçmiştir (Akt.: Başal 2005).

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu zorluklar ve savaş nedeniyle, daha sonraki yıllarda, okul öncesi eğitim ailelerin denetimine bırakılmıştır (Başal 2005).

Cumhuriyet Döneminde ise durum şöyledir; cumhuriyetin ilan edildiği tarihte, 38 ilde 80 anaokulu bulunuyordu ve bu okullarda toplam olarak 5.880 öğrenci eğitilmekteydi. 1928 yılında "Harf İnkılâbı"nın yapılması, her Türk vatandaşını okur-yazar duruma getirmesi çabası, devletin tüm gücüyle ilköğretime yüklenmek zorunda bırakmıştır. Be nedenle İl Özel İdareleri'nce anaokulu ve ana sınıflarına ayrılan ödenekler ilköğretim hizmetlerine aktarılmıştır. Böylece çevresel olanaklarla çalışmalarını sürdüren okullarda 1937-1938 eğitim yılında kapanmıştır. Zaman zaman okul öncesi eğitimin önemi çeşitli Eğitim Şûraları ve Eğitim Komisyonları'nda vurgulanmış, ancak işlerlik kazanmamıştır (MEB Arşivi, İlköğretim Bölümü 1961).

1927-1928 Öğretim yılında Ankara'da öğretim süresi iki yıl olan Ana Öğretmen Okulu açılmıştır. 1930-1931 öğretim yılında bu okul İstanbul Kız Öğretmen okuluna nakledilmiştir. 1933 yılına kadar faaliyet gösteren bu okul da kapatılmıştır (Başal 2005).

Resmi anaokullarının Türkiye’deki etkinlikleri bu iki ana öğretmen okulunun açılma ve kapanma tarihleri arasındaki yıllara rastlanmaktadır. Bu yıllar dışında resmi anaokullarının herhangi bir şekilde etkinliklerine rastlamak mümkün değildir (Başal 2005).

Yetişkinler eğitimine verilen önemin artışı ve kadının toplum kalkınmasındaki değerinin anlaşılmasıyla birlikte, Kız Enstitüleri, ve Pratik Kız Sanat okulları açılmıştır. Bu okullarda; el beceriler, ev yönetimi, derslerinin yanı sıra işlenen genel bilgi dersleri içinde, çocuk bakımı ve eğitimi dersi de yer almıştır. 1934-1935 Öğretim yılında adı geçen okullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara’da Kız Meslek Öğretmen Okulu açılmıştır. Ancak, 1948 okul programında yapılan değişikliklerle üç yıl öğrenim süreli Kız Meslek Öğretmen Okuluna dönüştürülmüştür. Böylece, çocuk bakımı ve eğitimi alanında öğretmen yetiştirmenin, yeniden bir öğretmen okulunda ele alındığı görülmektedir (Akt.:Başal 2005).

Okul öncesi eğitim ile ilgili önemli gelişmeler 1960’lardan sonra dikkati çekmektedir. Okul öncesi eğitim alanında kurumsal eğitim bakımından yavaş da olsa kademe kademe önemli hareketlerin başladığı görülmektedir (Başal 2005).

1961-1962 öğretim yılında 10 ilde açılan ana sınıflarına ilk öğretmen çıkışlı 20 ilkokul öğretmeni atanmıştır. 1961 Eylül ayında öğretmenler için yetiştirme kursu hazırlanmış sonra bu öğretmenler bir aylığına İtalya’ya seminere gönderilmiş (Poyraz ve Dere 2003).

Okul öncesi eğitim kurumlarına artan taleple birlikte, bir süre ilkokul öğretmenleri kısa süreli kurs programından geçirilerek okul öncesi eğitim kurumlarına atanmışlardır (Haktanır 1997).

Kız Meslek Liselerinde anaokulu öğretmeni yetiştirmek amacıyla çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü açılmıştır(1963-1964). Bu bölüm meslek eğitimi yanı sıra öğretmenlik formasyonu veren derslerle takviye edilmiş, Talim ve Terbiye Kurulunun 11.4.1964 tarih ve 120 sayılı kararı ile okulöncesi eğitim okullarında öğretmen yetiştiren bir bölüm haline getirilmiştir (Poyraz ve Dere 2003).

5 Ocak 1961 gün ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile “okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim kurumları içinde isteğe bağlı eğitim kurumları” olarak kabul edilmiştir (Başal 2005).

VII. Milli Eğitim Şurası (5-15 Şubat 1962) okul öncesi eğitimin önemini etkin bir biçimde gündeme getirmiş ve bu konuda verilmesi gereken hizmeti belirlemiş (Başal 2005).

VII. Milli Eğitim Şura çalışmalarından sonra 16 Haziran 1962 tarihinde “Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği” yayınlanmıştır. Bu yönetmeliğin yayınlanmasından sonra, Türkiye’de resmi ve özel kuruluşlarca, yuva ve anaokulları yaygınlaşmış ve hizmet verilen çocuk sayılarında önemli bir artış görülmüş (Oğuzkan ve Oral 1983).

Türkiye’de okul öncesi eğitim için hizmet veren kurumlar bir süre Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının denetimi altında olmuştur (Başal 2005).

1970-1971 yılında ilk öğretmen okulları programları 4 yıla çıkarılmış, ayrıca bu programlara okulöncesi eğitim dersi konulmuştur. Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü, Kız Sanat Eğitimi Yüksek Öğretmen Okulu Çocuk Gelişimi Eğitimi Bölümünde okulöncesi öğretmeni yetiştiren bölümler açmıştır (Poyraz ve Dere 2003).

1973 yılında çıkan Milli Eğitim Temel Yasası ile tüm öğretmenlere yüksek öğrenim görme zorunluluğu getirilmiş böylece yuva ve anaokulu öğretmenlerine yüksek öğretimden yetişmeleri yasası kabul edilmiştir.

1980’de YÖK kurulmuş ve ülkedeki birçok üniversitede Okulöncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalları oluşturulmuştur.

İlköğretim çağına girmemiş çocukların eğitimine verilen önem nedeniyle 1992 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 sayılı Kanunla; Merkez Teşkilatında yeni bir birim olarak Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Poyraz ve Dere 2003).

Türkiye’de okul öncesi eğitim kurumlarının açılması 20. Yüzyılın başlarına rastlamasına rağmen ülkelerin içinde bulunduğu özel durum, gerek Osmanlı İmparatorluğu Döneminde, gerekse Cumhuriyetin kuruluş yıllarında bu kurumlara gereken önemin verilmesine ve gelişmelerine engel olmuştur. Bu güne kadar açılan bu kurumlar, ülkede bulunan okul öncesi çağ çocuklarının sayıları ile orantılı olarak yeterli bir düzeye ulaşamamıştır (Başal 2005).

Ülkemizde 1960 yıllarından itibaren okul öncesi eğitim kurumları ve hizmet verdikleri çocukların sayılarında önemli bir artış görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan okul öncesi eğitim kurumlarının dışında Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu üniversiteler bankalar belediyeler, gönüllü kuruluşlar, fabrika ve iş yerleri, Sosyal Sigortalar Kurumu, çeşitli hastaneler, askeri kuruluşlar, dernekler, vakıflar vb. birçok kurum ve kuruluşlar bünyesinde okul öncesi eğitim faaliyetlerine devam etmektedir.

Türk Milli Eğitiminde okullaşma oranı en düşük olduğu kademe okul öncesidir (Başal 2005).

2.1.5. Türkiye’deki Okul Öncesi Eğitim Kurumları

Okul öncesi Eğitim Kurumları, 0-6 yaş arası çocukların tüm gelişimlerini sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde, toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren; onlarda sağlam bir kişiliğin, sosyal duyarlılığın ve yaratıcı bir zekanın temellerini atan; uzman-eğitici kadroya sahip, temel fonksiyonu eğitim olan, sosyal kuruluşlardır (Poyraz ve Dere 2003).

Okul öncesi eğitim ailede ve kurumlarda verilmektedir. Başlangıçta çocuğun gelişiminde aile çevresi birinci derecede etkili olmakla birlikte daha sonraki yıllarda aile çevresi çocuğun tüm gelişim ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir. Bu durumda devreye, çocukların yaşlılarıyla kendi çevrelerini oluşturup gelişimlerini en sağlıklı, en doğal biçimde yaşayabilecekleri bir ortam sağlayan okul öncesi eğitim kurumları girmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar ve çocuğa sunulan ortam, planlı, sistemli, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olduğundan kurumlarda verilen okul öncesi eğitim büyük önem taşır (Aral ve diğerleri 2001).

Çocuğun erken çocukluk dönemindeki çeşitli gereksinimlerini karşılayabilmek, bugünkü bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı olanaklarla artık ailenin yalnız başına başarabileceği bir konu olmaktan çıkmış durumdadır (Oktay ve Unutkan 2005).

Bu açıdan okul öncesi eğitim kurumları, çok önemli bir görev üstlenmektedir. Bu kurumlar, çağdaş toplumun gereksinimi olan duygu ve düşüncelerini özgürce anlatabilen araştırmacı, meraklı, girişimci, üretici, karşılaştığı problemlere çözümler

ve seçenekler üretebilen, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygılı, sahip olduğu gücü en üst düzeyde kullanabilen, kendi kendini denetleyebilen bireyler yetiştirebilmek için ailenin en büyük desteği olmak durumundadır (Sevinç 2005).

Türkiye'de 0-6 yaş grubuna giren çocuklara bakan ve eğitimlerini sağlayan kurumlar çeşitlidir. Bu kurumlarca açılan okul öncesi eğitim kurumları; çocuk yuvaları, anaokulları ve ana sınıfları diyebileceğimiz üç ayrı kısımdan oluşmaktadır. Buna göre, çocuk yuvaları 0-6 yaş, ana-okulları 3-6 yaş, ana sınıfları 5-6 yaş arasındaki çocuklara yönelik kurumlardır. Hizmet sunumlarına bakıldığında, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üç genel müdürlük tarafından okul öncesi eğitimi yürütülmektedir: Bağımsız Anaokulları (3-6 yaş) ve Ana sınıfları (5-6 yaş) Okul öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü-ne; Uygulama Anaokulları ve Ana sınıfları (3-6 yaş) ve Anne-Baba-Çocuk Eğitim Projesi Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne; Anne-Çocuk Eğitim Programı (ACEP) ve 0-4 yaş Anne-Çocuk Eğitim Programı Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedirler. Çocuk Yuvaları (0-12 yaş) ve Kreş ve Gündüz Bakım Evleri (0-6 yaş) ise Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak hizmet vermektedir (Başal 2005).

Görüldüğü gibi, okul öncesi eğitimi farklı yaş gruplarında çeşitli kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir. Bu kurumlar bazı kamu kuruluşlarına, bakanlıklara, özel kuruluşlara, yerel yönetimlere, vakıf ve üniversitelere bağlı olarak görevlerini sürdürmektedir. Bu kuruluşlar şunlardır:

- **Kreşler:** Kreş 0-36 ay (0-3) çocukların bakımı, beslenme, bedensel ve ruhsal gelişimlerine uygun olarak hazırlanmış programların uygulandığı okul öncesi kurumlardır. Özellikle ilk iki yılda yetişkinle çocuğun teke tek ilişkisi üçüncü yılda da yetişkin ve çocuğun zaman zaman teke tek, zaman zaman küçük gruplar halinde etkinliklerini sürdürmeleri gerekir. Kurumlarda bu sorumluluk başta öğretmen olmak üzere görevli personele düşmektedir. Yapılan araştırmalara göre çocuk yaşamının ilk iki yılında “temel güven duygusunu büyük ölçüde kazanmaktadır. Bu nedenle bu yaşlar kritik bit dönem olma özelliği taşıdığından kreşler, yalnızca bakım yerleri olarak

nitelendirilmemelidir. Bakım ve eğitim birarada yapıldığı kurumlar olarak değerlendirilmelidir (Aral ve diğerleri 2001)

- **Yuvalar:** 2-4 yaş arası çocukların bakım ve eğitimlerini sağlayan kuruluşlardır (Başal).
- **Anaokulları:** Anaokulları 37-60 ay (4-5 yaş) çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlarda, uyarıcı çevre düzenlemeleri yapılarak yaratıcı etkinlikler ve grup aracılığıyla çocukların gelişimlerine yönelik öğrenme yaşantıları gerçekleştirilmektedir (Aral ve diğerleri 2001).
- **Ana Sınıfları:** Anasınıflarına 61-72 ay (6 yaş) çocukları devam etmektedir. Anasınıfları diğer okulöncesi eğitim kurumlarından farklı olarak, ilköğretim okullarının bünyesinde hizmet vermektedir. Bu yönüyle anasınıfları elverişsiz çevre koşullarında yetişen çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmalarına olanak tanımaktadır.

Anasınıfları da anaokulları gibi çocukların tüm gelişimlerini planlı ve sistemli bir eğitim programı içerisinde yönlendirmektedir (Aral ve diğerleri 2001).

- **Kreş ve Gündüz Bakım Evleri:** Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak açılan ve 0-6 yaş arası kapsayan, daha çok çocukların sağlıklı büyüme ve bakımını amaçlayan kurumlardır. Ayrıca özel ki-şi ve kuruluşlar tarafından İl Sosyal Hizmet Müdürlüğünden izin alınarak açılan Özel Kreş ve Gündüz Bakım Evleri de bulunmaktadır (Başal 2005).

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, bakanlığına bağlı bulunan okul öncesi eğitim kurumları şu şekilde belirlenmiştir:

- **Anaokulu:** 3-6 yaş çocukların eğitimi amacıyla açılan kurumlardır.
- **Ana Sınıfı:** 4- 6 yaş çocukların eğitimleri amacıyla ilköğretim okullarının bünyesinde açılan sınıflardır.
- **Uygulama Sınıfı:** 3-6 yaş çocukların eğitimleri amacıyla Kız Meslek Lisesi bünyesinde açılan sınıflardır.
- **Özel Türk Anaokulu:** 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan 3-6 yaş çocuklara eğitim veren kurumlardır.

- **Özel Yabancı Anaokulu:** 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na yabancı uyruklular tarafından açılan 3-6 yaş çocuklara eğitim veren kurumlardır.
- **Özel Azınlık Anaokulu:** 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa açılan, azınlık vatandaşlarının 3-6 yaş çocukları için eğitim veren kurumlardır (Başal 2005).

2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDEN İLKÖĞRETİME BAŞLAMA VE UYUM

İlköğretim, yetişkin yaşamında alacağımız görevler için hazırlanmamızda temel oluşturan bir kurumdur. Bu kurumda kazandığımız bilgiler, daha sonraki öğretim yaşamımızdaki başarımızı da büyük ölçüde etkiler. Yine bu kurumda öğretmen ve yaşitlarımızla kurduğumuz ilişkilerin olumlu ya da olumsuz oluşunun, daha sonraki katılacağımız öğretim basamaklarındaki davranışlarımızı da etkilemesi kaçınılmazdır (Sevinç 2005).

İlköğretime başlama, çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Çocuk, içinde yaşadığı, uyum sağlamayı başardığı, kendini çoğunlukla kabul ettiği ev ve anaokulu ortamından ayrılarak, değişik özellikler gösteren ilköğretim ortamına geçiş yapmaktadır. Bu durum, hem çocuk hem de aile için bir uyum sürecini gerektirir. İlköğretim çocuk için yepyeni bir sosyal ortamdır. Bu çevrede uyulması gereken kurallar, farklı özelliklere sahip öğretmenler, farklı kişilik yapısında arkadaşlar, başarmak zorunda olduğu dersler ve yapması gereken ödevler vardır. Tüm bu farklılıklar ve yükümlülükler, çocuğun uyum sağlamasını güçleştirebilir. Bu yeni yaşantıya uyum sağlamları, anlamlı, mutlu, yaratıcı deneyimler edinmeleri, anne- babaların ve tabii ki öğretmenlerin desteğiyle olacaktır (Oktay ve Unutkan 2005).

İlköğretim anasınıfından veya aile çevresinden farklılık gösterir ve bu çevre içinde öğrencide bilgi birikimlerinin artması, istenilen davranışları kazanması ve istenilmeyen davranışları da değiştirmesi beklenir. Okulun bir kurum olarak oluşmasından bu yana ana-babalar, çeşitli bilgi ve becerileri kazanmaları için

gönderdikleri çocuklarının başarıları ile ilgilenmektedirler. Aile yapılarına ve eğitime verilen öneme göre bu ilginin dozu değişmektedir (Başer 1996).

Anaokulu ve hazırlık sınıflarının görevi çok kere yanlış anlaşıldığı gibi çocuğa ilköğretime başlamadan, erken yaşta okuma yazma öğretmek değil, fakat gerçekten onun ilköğretimde başarılı olabilmesi için gerekli davranışları, okuma yazma öğrenmesine yardımcı olacak kavramları ve becerileri kazandırmak olmalıdır (Sevinç 2005).

Çocuk doğar doğmaz kendisini bir aile ve ev ortamı içinde bulur. Başlangıçta dünyasındaki en önemli kişi annesidir, daha sonra giderek baba ve diğer aile bireyleri önem kazanmaya başlarlar. Üç dört yaşlarında artık aile bireylerinin yanı sıra, arkadaşlara da ilgi artar ve çocuk günün büyük bir bölümünde kendi yaşlılarının beraberliğinin arar, onlarla çeşitli oyun faaliyetlerine katılır. Ancak anne baba ve aile ortamı hala onun için önemini sürdürür. Altı- yedi yaşlarına gelen bir çocuk, yaşamının büyük bir bölümünü geçireceği bir başka ortama girmek ve buna uyum sağlamak görevi ile karşı karşıyadır. Bu yeni ortam ilköğretim kurumudur. Çeşitli araştırmacı ve yazarlar, okul öncesi eğitim döneminden ilköğretimin programlı öğretim kademesine geçmenin çocuklar için belirli koşulları gerektiren bir durum olduğu görüşündedirler. Bazı çocuklar bu geçişi kolayca başarırken, bazılarının başarmak için daha fazla desteğe ihtiyaçları olduğu görülebilir. İlk gün annelerinden ayrılmakta, sınıfa girmekte, sınıfta söylenenleri yerine getirmekte, arkadaş ve öğretmenlerine alışmakta zorluk çeken çocukların okul ve sınıf ortamına uyum sağlayabilmeleri için ötekilerden daha fazla anlayış ve yardıma gereksinimleri vardır. Olgunluk ya da hazırlıklı olma kavramı da bu aşamada dikkat edilmesi gereken bir konudur (Oktay 1999).

Hazır oluş veya hazır bulunuşluk, çocuğun herhangi bir duygusal karışıklığa uğramadan kolayca ve yeterli olarak öğrenebilmesidir. Bu, yalnızca olgunlaşma ile ulaşılabilecek bir nokta değildir. Çocuk bu hazırlığa, yeni öğrenme görevlerine temel olabilecek ön öğrenmesini “okul öncesi dönemde öğrendiklerini” tamamlayarak ulaşabilir (Oktay, 1981).Başka bir deyişle ilköğretime hazırlık; ilköğretime başlamadan bir dönem önce, matematik ve çizgi çalışmalarının yapılması değil, 6 yaş grubu çocukların bütünsel gelişmelerinin desteklenerek, ilköğretim için gerekli becerilerin kazandırıldığı sistemli çalışmaların bütünüdür (Akt.: Sevinç 2005).

2.2.1. İlköğretime Hazır Oluşu Etkileyen Etmenler

İlköğretimin taleplerini kolayca yerine getirebilmesi, çocuğun bireysel özelliklerine olduğu kadar, çevrenin ona sağladığı olanaklarla da yakından ilgilidir. Hazır oluşla ilgili çeşitli araştırmalar çok sayıda etmen sıralasa da, çoğunda ortak olan dört temel öge özellikle dikkati çekmektedir. Bunlar;

1. Fiziksel öğeler: Genellikle her ülkede ilköğretime başlamak için belirli bir kronolojik yaş kabul edilir. Ancak okula yeni başlayan bir çocuğun belirli bir yaşa erişmiş olması yeterli değildir. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri, çocuğun sağlıklı ve normal bir beden gelişimine sahip olmasıdır.

2. Zihinsel öğeler: Çocuktaki öğrenme yeteneğini etkileyen bir başka önemli özellikte zekadır. Zeka, çocuğun anne- babadan almış olduğu önemli kalıtımsal özelliklerden biridir. Ancak bu kalıtımsal özellik daha iyi geliştirilmek için uygun koşullar ister.

3. Duygusal öğeler: Okulun isteklerini karşılamada başarılı olabilmek için beden sağlığı kadar önemli olan bir başka nokta da, duygusal olarak sağlıklı ve dengeli bir kişilik yapısına sahip olmaktır. Duygusal olarak dengeli olmayan, aşırı derecede hassas anneye bağımlı, anneden ayrılmakta zorluk çeken çocukların okuldaki öğrenme etkinliğine katılmaları çok güçtür.

4. Sosyal ve Çevresel öğeler: Aile ortamı ve sosyal çevre; hem zeka gelişmesinde, hem de gelişmesinden etkilenen öğrenme yeteneğinin gelişmesinde, dolayısıyla okula hazırlıklı olmada son derece önemli rol oynar. Toplumsal çevre koşullarının da çocuğun gelişmesinde önemli rolü olduğunu vurgulayan ve özellikle yaşamın ilk yıllarında içinde yaşadığı aile ve yakın çevrenin sağladığı olanakların çocuğun duygusal, toplumsal ve zihinsel gelişimindeki rolüne değinen görüşler giderek daha çok ön plana çıkmaktadır. Bugün gelinen noktada söz edilen öğelerin hepsi de aynı önem derecesine sahip olarak kabul edilmektedirler (Sevinç 2005).

2.2.2. İlköğretime Hazır Oluş İçin Yapılan Çalışmalar

- Çocuğun ilköğretime başlamadan önce fiziksel, zihinsel, dil, sosyal-duygusal, öz gelişim alanlarında hazır bulunuşluk düzeyleri değerlendirilmelidir(Güven, Temel, Haktanır,2002). Çocukların bu olaya zihinsel olarak hazır olmasının yanı sıra, aslında duygusal ve sosyal olarak da hazır olması gerekmektedir. Çocukların ilköğretim yaşantısına başlamadan önce ilköğretimde başarılı olabilmesi için gerekli davranışları, okuma-yazma öğrenmesine yardımcı olacak kavramları ve becerileri kazanmış olması gerekmektedir. İlköğretime hazır oluşu etkileyecek olan fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve çevresel öğeler gözden geçirilmeli ve çocuk için doğru kararlar verilmelidir.
- İlköğretime başlamadan önce çocuğun ilköğretim hakkında doğru bilgilendirilmesi gerekmektedir. Okula neden gitmesi gerektiği, ne kadar süre kalacağı, anlayacağı bir dille açıklanmalıdır. Verilecek bu bilgiler abartılarak sunulmamalı, onun yüksek beklentilere yönelmesine neden olmamalıdır.
- Çocuk, ilköğretime başlamadan önce yaptığı yanlış davranışlarda ilköğretim hayatı ve öğretmeni kullanılarak korkutulmuşsa, ilköğretime başlama döneminden, önceki zamanlarda yaptığı davranışları nedeniyle korkar ve tepki verebilir.
- Okul alışverişi çocukla birlikte yapılmalıdır.
- Okullar açılmadan okul yeri, binanın içi ve çevresi çocuğa tanıtılmalıdır.
- Okula yeni başlayan çocuklarda okula gitmeyi reddetme, ağlama, bağırma vb. tepkiler görülebilir. Bu konuda ebeveynler tutarlı ve kararlı olmalıdır.
- Okulda yaptıkları hakkında çocukla konuşulmalıdır.
- Ebeveynler, çocuklarını bu yeni yaşamında desteklemeli ve ona rehberlik etmelidir (Oktay ve Unutkan 2005).

2.3. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI

Okul öncesi eğitim programı 0-72 aylık çocukların kurumlarda okul öncesi eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere; belirlenen hedefler doğrultusunda kazandırılmak istenen hedef davranışlara uygun planlı ve sistemli eğitim yaşantıları düzenleyerek, sonuçta hedeflere ne ölçüde ulaştığını gösteren değerlendirmeyi de içine alan çalışmalar bütünüdür (Aral ve diğerleri 2000).

Bu program, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesini, özbakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarının sağlanmasını amaçlamaktadır.

36-72 aylık çocuklara yönelik olan bu program “gelişimsel” bir programdır. Yani çocuğun tüm gelişim alanlarının geliştirilmesini esas almaktadır. Program anlayışı olarak bütüncül, programlama yaklaşımı olarak da sarmal bir programdır.

Bu programın başarı ile uygulanabilmesi için benimsenen felsefenin anlaşılması önem taşımaktadır. Bir eğitim programının felsefesini dayandığı temel ilkeler oluşturmaktadır. İşte bu nedenle programın temel ilkelerini tek tek ele alıp incelemek önem taşımaktadır (Gürkan 2005).

2.3.1 Programın Temel Özellikleri

- **36- 72 Aylık Çocuklara Yöneliktir**

Bu yaş grubunun tümü için tek bir okul öncesi eğitim programı hazırlanmıştır. Öğretmenin bu programdan kendi grubundaki çocuklar için, onlara uygun olan amaç ve kazanımları seçmesi gerekmektedir. İhtiyaç duyulduğunda programda yer almayan bir amaç ve / veya kazanım öğretmen tarafından belirlenerek yıllık ve günlük plana eklenebilir.

- **Çocuk Merkezlidir**

Amaçların ve kazanımların seçiminde, etkinliklerin düzenlenmesinde, değerlendirme esaslarının belirlenmesinde çocuğun; yaşı, gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri, bireysel özellikleri, bireysel farklılıkları, yakın çevre ile ilgili özellikler dikkate alınmalıdır.

- **Amaçlar ve Kazanımlar Esastır**

Programda amaç ve kazanımlar gelişim alanlarına göre gruplandırılmıştır. Dil becerileri ile özbakım becerileri ayrı gelişim alanları olmamalarına rağmen bu yaş grubu için taşıdıkları kritik önem nedeniyle ayrı gruplar olarak ele alınmıştır. Programdan kazanımların seçilmesi sırasında; özellikle o gruptaki çocukların gelişim özelliklerine uygunluk ve mümkün olduğunca tüm gelişim alanlarına yer verme gibi iki önemli ilkeye dikkat edilmelidir.

- **Gelişim Özellikleri Her Yaş Grubu için Ayrı Olarak Düzenlenmiştir**

Öğretmenlerin kendi gruplarındaki çocukların gelişim düzeylerini daha kolay belirlemeleri, gözlemler sırasında dayanak oluşturması ve çocuk gelişim değerlendirme form ve raporlarını daha kolay hazırlayabilmeleri için 36-72 aylık çocukların gelişim özellikleri; 36-48 ay, 48-60 ay, 60-72 ay şeklinde ayrı başlıklar halinde hazırlanmıştır. Öğretmenlerin programda verilen bu özellikler “Gelişim Kontrol Listesi”olarak da kullanmaları beklenmektedir Ancak bu özellikler genel özelliklerdir.

- **Konular Amaç Değil Araçtır**

Okul öncesi eğitimde, amaçların ve kazanımların geliştirilmesinde hiçbir zaman konu ya da tema merkezli eğitim söz konusu olmamalıdır.

Yıllık ve günlük planlar yapılırken çeşitli konulardan yararlanılabilir. Amaç, ele alınan konunun öğretimi değil, o konu yardımı ile amaç ve kazanımların ortaya çıkarılmasıdır.

- **Üniteler Yer Almamaktadır**

Bu programda ünitelere yer verilmemiştir. Böylece okul öncesi eğitimin özünde var olan “eğitim” vurgusu öne çıkarılmaya çalışılmıştır. Çünkü okul öncesinde önemli olan, çocuklara bazı temel davranış ve alışkanlıkların kazandırılmasıdır. Belli ünitelerin ve bu ünitelerdeki konuların öğretilmesi gerekli ve önemli değildir.

- **Esnektir**

Esnek olduğu için her grupta uygulanabilir bir programdır. Bu özelliği nedeniyle bireyselleřtirmeye uygundur.

- **Öğretmene Özgürlük Tanır**

Bu programda öğretmen belli kalıplar içine sokulmaya çalışılmamıştır. Programdaki evrensel ilkeler doğrultusunda belirlenmiş amaç ve kazanımlara ulaşmak için öğretmen bunları farklı biçimlerde bir araya getirebilir.

- **Yaratıcılık Ön Plandadır**

Bu programda yaratıcılık programın temel özelliği olarak benimsenmiştir. O nedenle “yaratıcılık” ya da “yaratıcılığın geliştirilmesi” gibi ayrı bir alan ya da amaç belirlenmemiştir. Ancak öğretmenlerden amaç ve kazanımlar doğrultusunda planlayacakları ve uygulayacakları tüm etkinliklerde hem kendilerinin hem de çocukların yaratıcılıklarını işe koşmaları beklenmektedir. Çünkü yaratıcılık programın başarıya ulaşmasında kritik bir kavramdır.

- **Çocuğun Çok Yönlü Gelişimi Esastır**

Çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden bir bütün olarak geliştii ve her gelişim alanının önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle çocuğun tek yönlü değil çok yönlü gelişmesi hedeflenmelidir.

- **Öğretmenlerin Planlı Çalışmasını Gerektirir**

Öğretim planlı, programlı ve güdümlü bir çalışmadır. Bu nedenle öğretmen yıllık ve günlük planlar hazırlamalıdır.

- **Çocuğun Özgürce Deneyimler Kazanabilmesine Olanak Tanıyan Ortamlar Önemlidir**

Çocuk özgürce deneyimlerde bulunup rahatça hareket edebildiği ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini daha güzel sergileyebilir. Bu nedenle program doğrultusunda öğretmenlerden eğitim ortamlarını iç ve dış mekânlar olarak bir bütün şeklinde ele almaları beklenmektedir.

- **Problem Çözme ve Oyun Temel Etkinliklerdir**

Problem çözme becerisi, çocuklara kazandırılması gereken en temel becerilerden biridir.

Kazandırılacak bu beceri onun yaşamı boyunca kullanabileceği kritik bir beceridir. Çeşitli etkinlikler düzenlenirken çocukların problem çözme becerilerinin geliştirilmesi öne çıkarılmalıdır. Bu amaçla çocuklara seçenekler sunulması, yaratıcı problem çözümlerinin teşvik edilmesi önem taşımaktadır.

- **Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılması Teşvik Edilmektedir**

Programda amaç ve kazanımlar oluşturulurken günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılması, eğitim sürecini hem zenginleştirir hem de kolaylaştırır. Aynı şekilde yakın çevre olanaklarının işe koşulması, araç-gereç, materyal vb.nin sağlanmasında hem çeşitlilik, hem de ekonomiklik sağlar.

- **Öğrenme Yaşantılarının Çeşitlendirilmesi Önemsemektedir**

Çocuk ne kadar zengin bir uyarıcı çevre içinde bulunursa o kadar çok gelişir. O nedenle öğretmenlerin öğretme-öğrenme yaşantılarını farklı ortamlar, farklı materyaller ve farklı etkinliklerle zenginleştirmeye önem vermeleri gerekmektedir.

- **Aile Katılımı Önemlidir**

Okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliğinin önemi dikkate alınarak bu programda aile katılımı öne çıkartılmış ve çeşitlendirilmiştir.

- **Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür**

Okul öncesi eğitimde sonuç değil süreç önemli olduğundan sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi yaklaşımı öne çıkmaktadır.

Okul Öncesi Eğitim Programının değerlendirme süreci:

1. Çocuğun gelişiminin değerlendirilmesi,
2. Programın değerlendirilmesi,
3. Öğretmenin kendini değerlendirmesi

olarak üç farklı boyutta ele alınmaktadır.

- **Belirli Gün ve Haftalar Yaş Grubunun Çeşitli Özellikleri Dikkate Alınarak Belirlenmiştir**

Programda yer alan belirli gün ve haftalar 36-72 aylık çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak seçilmiş ve kapsamı önceki programlara kıyasla daraltılmıştır.

- **Eklerde Yer Alan Çizelgeler / Formlar Yalnızca Birer Örnektir**

Öğretmenler aynı amaca hizmet eden farklı çizelgeler / formlar geliştirebilirler. Burada önemli olan çizelgelerin şekilsel özelliği değil amaca hizmet edip etmediği, diğer bir deyişle niteliğinin yeterli olup olmadığıdır.

- **Program Geliştirilmeye Açıktır**

Değişimin ve program geliştirmenin dinamik bir süreç olduğu gerçeğinden hareketle bu programın da zaman içinde geliştirilmesi gerekecektir(M.E.B, 2002).

2.4. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevlerinden birisi çocuğu temel eğitime hazırlamaktır. Okul öncesi eğitimin bu amacına ulaşp ulaşmadığı veya bu amacın gerçekleştirilme düzeyi ancak bir alt öğretim kurumu olan ilköğretimde yapılan ve yapılacak olan çalışmalarla ortaya çıkar.

Bu konu ile ilgili yurt içinde ve dışında çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Çocuğun özellikle akademik başarılarını etkileyen önemli etkenlerin başında aile çevresi ile birlikte, edindiği eğitim yaşantıları gelmektedir. Edinen en önemli ve etkili eğitim yaşantısı okul öncesi eğitim yaşantısıdır. Temel eğitim hedefleriyle paralellik gösteren anasınıfı eğitim programından geçmiş bir çocuğun, ilkokulda başarılı olma şansı artmaktadır (Oktay 1983).

Okul öncesi eğitim almanın çocukların ilkokul yıllarında çeşitli alanlardaki başarılarını ne şekilde etkilediği üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu konuda (Hofman,1958; Brenner ve Samelson, 1959:Akt.:Özgüven, 1977)anaokullarına devam eden çocukların kazandıkları davranış ve becerileri ilkokul birinci sınıfta başarılı sayılma ölçütleri yönünden incelemişlerdir. İlkokul birinci sınıfta başarılı olmak için geçerli sayılan bazı davranış ve beceriler yönünden anaokulu çocuklarının bazılarının birinci sınıf gurubuna ve hatta bazılarının ikinci sınıfa yakın düzeyde okula hazır oldukları görülmüştür (Akt.: Başal 2005).

Weikard (1970), anaokulu eğitimi alan çocukların ilkokuldaki başarılarını izlemiş ve bu eğitimin, öğrencilerin akademik başarılarını yükseltmesinde anlamlı derecede etkili bulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarından gelen çocuklar

yeteneklerini kullanmadaki zamanlamayı çok iyi yapabilmektedirler (Akt.: Başer 1996)

Kirk (1958), yılları arasında yapmış olduğu bir araştırmada, ev ortamından gelen çocuklarla, okul öncesi eğitimi almış çocukların karşılaştırılmasında, bu eğitimden geçmiş çocukların zihinsel gelişim alanında önemli kazançlar elde ettiğini vurgulamıştır (Akt.: Başer 1996).

Widlake (1973), anaokullarının, çocuğun zihinsel gelişimi üzerindeki etkilerini geniş ölçüde araştırmış ve bu amaçla okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocuklardaki genel yetenek ve resimli okuma becerilerini ölçmek üzere bir araştırma yapmıştır. Elde edilen sonuçlara göre okul öncesi eğitimi alan çocuk, eşleştirme, kavrama ve uygulamada önemli derecede başarılı bulunmuştur (Akt: Ekinci 2001)

Gürkan'ın (1979) Ankara ilinde yapmış olduğu bir incelemede; okul öncesi eğitiminin ilköğretim birinci sınıftaki çocukların derslerdeki başarılarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür (Akt.: Başal 2005) .

Carew (1980), okulöncesi eğitimin yalnızca zihinsel yönden değil, ekonomik yönden de faydalar sağladığını, çünkü bu eğitimden yararlanan çocukların ek ders alma gereksiniminin kalmadığını, başarılarını yüksek tuttuklarını söylemiş, okulöncesi eğitimini bir çeşit beyin jimnastiği olarak yorumlamıştır (Akt: Başer 1996).

Streissguth ve Bee (1982), zengin uyarıcı çevre anlamında anaokullarının en iyi mekanlar olduğunu ve anaokuluna devam eden çocukların gelişimlerinin hızını ve yönünü etkilediklerini bildirmişlerdir (Akt.: Başer 1996).

Oktay (1983), okul olgunluğu ile sosyoekonomik ve kültürel çevre faktörü ilişkisini araştıran bir çalışmada, sosyoekonomik ve kültürel koşulların, çocuğun okul olgunluğu kazanmasında etkili bir rol oynadığını saptamıştır. Bu çalışmada; anne babanın öğrenim düzeyi, ailede okumaya verilen değer, masal, hikaye anlatma olanakları, çocukla karşılıklı konuşma, çocuğa alınan kitap, kalem, boya, defter gibi araç- gereçler, aile kalabalıklığı vb. nedenler, çocuğun okula daha iyi hazırlanmasını sağlayan etmenler olarak belirlenmiştir (Akt.: Başal 2005).

Beller (1983) yapmış olduğu bir araştırmada, anaokuluna giden ve gitmeyen çocukları incelemiş, buna göre ilkokul birinci sınıfta akademik olarak hazırolma, karne notları, dil ve sosyal derslerdeki başarıları ile zihinsel olgunluk durumunda

anasınıfına giden çocukların başarı yönünden daha iyi olduğunu ortaya koymuştur (Akt.: Başer 1996).

Berneta, Clement ve Epstein (1984), yapmış oldukları bir araştırmada, anaokulunun, ilkokuldaki akademik başarı üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamışlar ve çocukların başarıdan gelen güvenle ruhsal uyum davranışları açısından da olumlu bir gelişme gösterdiklerini belirtmişlerdir (Akt: Ekinci 2001) .

İlkokulun 6 yaşında başlayan çocuklarla, 7 yaşında başlayan çocukların toplumsal gelişim ve okul öncesi eğitim yaşantısı açısından ilkokul birinci sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma yapan Hakan(1985). Okul öncesi eğitimin çocukların toplumsal gelişimlerine olumlu katkılarının olduğunu ortaya koymaktadır (Akt.: Ekinci 2001)

Woolhead (1985), çocukların ev ortamına göre, anaokulunda daha zengin uyarıcı bir çevre ve programla karşılaştıkları için elde edecekleri yaşantı birikimlerinin, sonraki gelişim düzeylerinde gerçek kapasitelerini ortaya koyabilme şanslarını arttırdığını söylemiştir (Akt.: Başer 1996).

Givens(1986) tarafından yapılan bir araştırmada; okul öncesi eğitim alan ilköğretim öğrencileri akademik olarak okul öncesi eğitim almayan deneklerinden daha başarılı bulunmuşlardır (Akt.: Başal 2005).

Karnes (1986), anaokulu deneyiminin, çocuğa ilkokulda üstünlük sağlayacak önemli bilişsel yararları olduğunu öne sürmüştür (Akt.:Başer 1996).

Gürsel(1987) Eskişehir ilinde yaptığı bir araştırmada, okul öncesi eğitimi alan 156 ve almayan 156 ilköğretim birinci sınıf öğrencisinin derslerdeki başarı ve davranış gelişimi bakımından farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin derslerde başarı notları ile davranış notları ortalaması okul öncesi eğitimi olmayan öğrencilerinkinden daha yüksektir (Başal 2005).

Hoffman (1988) anaokulunun çocuklara kazandırdığı davranış ve becerileri, ilkokul birinci sınıftaki akademik başarı ölçütleri yönünden incelemiş ve ilkokul birinci sınıfta başarılı olmak için geçerli sayılan bazı davranış ve beceriler yönünden, anaokulundan gelen çocukların okul olgunluğunu almış olduklarını gözlemiştir (Akt.: Ekinci 2001)

Başer (1996), okul öncesi eğitim alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarını karşılaştırmış ve karşılaştırma sonucunda alan öğrencilerin daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Ekinci (2001), okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarıları üzerine etkisini incelemiş ve okul öncesinde kazanılan davranış ve becerilerin ilköğretim birinci sınıf amaçlarına ulaşmada temel oluşturduğunu gözlemiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni

Bu araştırmanın evrenini, 2006- 2007 eğitim- öğretim yılında Kars ili merkezindeki devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Örneklemi

2006- 2007 eğitim- öğretim yılında Kars ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 119 öğretmenden 72'si seçilerek araştırmanın örneklemi oluşturulmuştur.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerine, okul öncesi eğitimi alarak ilköğretime başlayan öğrenciler ile okul öncesi eğitimi almadan ilköğretime başlayan öğrencilerin ilköğretimin birinci sınıfının amaçlarına ulaşmadaki mevcut düzeylerini karşılaştırmak üzere düzenlenen bir ölçek uygulanmıştır. Öğretmenlerin bu ölçek sorularına vermiş oldukları cevaplar derecelendirme şeklinde düzenlenmiş bir likert tipi(5'li derecelendirme) ölçekle tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma konusuna ilişkin çeşitli literatürlerden, ilköğretim birinci sınıfta uygulanan yeni öğretim programından, okul öncesi eğitim programından ve konu ile ilgili daha önce yapılmış araştırmalardan yararlanılarak 100 tane ölçek maddesi oluşturulmuştur. Daha sonra bu maddelerden, öğrencilerin gelişim alanlarına uygun olan 42 tanesi seçilerek ölçek maddesi olarak kullanılmıştır. Kazandırılmak istenen kazanımlar öğrencilerin gelişim alanlarına göre gruplandırılmıştır.

Ölçekte yer alan seçenekler ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki okul öncesi eğitimden geçmiş öğrencilerle bu eğitimden geçmemiş olan öğrencileri belirtilen özellik açısından grup olarak karşılaştırarak, iki grup arasındaki farklılıkları, **Tamamen, Genellikle, Kararsızım, Nadiren, Hiç** ifadelerini kullanarak karşılaştırma fırsatı verecek şekilde düzenlenmiştir.

Ölçek, örnekleme oluşturan bütün öğretmenlere uygulanmadan önce bir pilot uygulama yapılmıştır. Bu uygulama sonucu elde edilen veriler güvenilirlik çalışması yapılmak üzere SPSS programına aktarılmıştır. Bu pilot uygulamanın sonucunda oluşturulmuş olan ölçeğin güvenilirliği % 87 olarak tespit edilmiştir.

Alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanır:

- $\leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşük,
- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir

(Kalaycı 2005).

Ölçeğin güvenilirliği % 87 olarak ölçülmüştür. Bu yüksek bir değerdir ve kullanılan ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu ifade eder.

Araştırma ile ilgili verileri elde etmek üzere, ölçek örnekleme oluşturan öğretmenlere uygulanmıştır.

Veriler uygun şekilde doldurulup iade edilen 72 ölçeğe göre analiz edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

İki grup öğrenciyi karşılaştırıp aradaki farkı belirlemeye yönelik olarak geliştirilen gözlem formunda elde edilen verilerle ilgili, yüzde hesaplaması ve ki – kare tekniği kullanılarak bilgisayar SPSS 12.0 paket programında analiz edilmiştir. Her madde ile ilgili yanıtların frekansları, yüzdeleri ve ki- kare değerlerini gösteren tablolar oluşturulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular iki farklı şekilde sıralanmaktadır. Birinci aşamada öğretmenlerin cinsiyetine ve mesleki özelliklerine ilişkin kişisel bilgi formlarından elde edilen bilgiler, daha sonraki aşamada da öğretmenlerin cevapladığı ölçek sorularından elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.1. Öğretmenlerin Cinsiyetine ilişkin Bulgular

Cinsiyet	f	%
Bayan	44	61.1
Erkek	28	38.9
Toplam	72	100.0

Araştırma kapsamına alınan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerini okutan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı; bayan %61.1 ve erkek % 38.9 olarak hesaplanmıştır.

4.2. Öğretmenlerin Mesleki Deneyimlerine ilişkin Bulgular

Kıdem	F	%
1-5 yıl	33	45.8
6-10 yıl	17	23.6
11-15 yıl	9	12.5
16-20 yıl	8	11.1
20 ve üstü	5	6.9
Toplam	72	100.0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 45.8'i 1-5 yıllık tecrübeye, %23.6'sı 6-10 yıllık tecrübeye, %12.5'i 11-15 yıllık tecrübeye, % 11.1'i 16-20 yıllık tecrübeye ve % 6.9'u 20 yıl ve üstü tecrübeye sahiptir.

4.3. Öğretmenlerin Mezuniyetlerine ilişkin Bulgular

Öğrenim Durumu	F	%
Öğretmen okulu	2	2.8
Eğitim enstitüsü	9	12.5
Eğitim fakültesi	40	55.6
Fen-edebiyat fakültesi	21	29.2
Toplam	72	100.0

Öğretmenlerin % 2,8'i öğretmen okulu, %12,5'i eğitim enstitüsü, %55,6'sı eğitim fakültesi, % 29,2'si de fen-edebiyat fakültesi mezunudur.

4.4. Öğretmenlerin Branşlarına ilişkin Bulgular

Branş	F	%
Sınıf	65	90.3
Diğer	7	9.7
Toplam	72	100.0

% 90.3'ü sınıf öğretmenliği branşından ve % 9,7'si de diğer branşlardandır.

4.5. Öğretmenlerin Mesleki Yaşantılarında Birinci Sınıfı Okutma Sayısına ilişkin Bulgular

Süre	f	%
Bir kez	2	2.8
İki kez	27	37.5
Üç kez	13	18.1
Dört ve daha fazla	30	41.6
Toplam	72	100.0

Öğretmenlerin % 2.8'i bir kez, % 37.5'i iki kez, %18.1'i üç kez ve % 41.6'sı da mesleki yaşantılarında dört ve daha fazla kez birinci sınıfları okutmuşlardır.

4.6. Öğrencilerin Bilişsel Gelişimleri

Bu bölümde okul öncesi eğitim almış ve almamış olan öğrencilerin bilişsel gelişim düzeylerini karşılaştırmak üzere oluşturulan 28 soruya ait bulguların tabloları ve yorumları yer almaktadır.

Tablo 4.6.1. Öğrencilerin, Geçmiş, Şimdi, Gelecek Zaman Dilimlerini Ayırt Etme ve Uygun Yerde Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	19	26.4	48	66.7	0	0	4	5.6	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	0	0	21	29.2	9	12.5	39	54.2	3	4.2
Toplam	19	13.2	69	47.9	9	6.2	43	29.9	4	2.8

$$\chi^2 = 31.72$$

$$p < 0.05$$

Öğretmenlerin %93.1'i değerlendirmelerinde, ilköğretim okulu birinci sınıfında öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin geçmiş, şimdi, gelecek zaman dilimlerini ayırt etme ve uygun yerde kullanma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı bulduklarını belirtirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %29.2 oranında tamamen ve genellikle yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin %7.0'si okul öncesi eğitim almış öğrencileri zaman dilimlerini ayırt etme ve uygun yerde kullanmaları bakımından başarılı bulmadıkları ifade ederken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran %58.4 olarak ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin, zaman dilimlerini birbirinden ayırma ve uygun yerde kullanma davranışını göstermeleri bakımından daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Okul öncesi eğitimle, öğrencilerin zaman dilimlerini somut nesnelere ve kendileri için anlamlı olan masal okuma etkinlikleri, drama ve oyun çalışmaları ile ilişkilendirilerek somut bir şekilde öğrenmeleri sağlanmaktadır.

Tablo 4.6.2. Öğrencilerin, Kullanacağı Ders Araç Gereçlerini Seçerek Bilgi Edinebilmek İçin Uygun Sorular Sorma ve Resimli Kaynaklardan Yararlanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	19	26.4	49	68.1	2	2.8	1	1.4	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	0	0	24	33.3	10	13.9	33	45.8	5	6.9
Toplam	19	13.2	73	50.7	12	8.3	34	23.6	6	4.1

$$x^2= 38.56$$

$$p<0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “kullanacağı ders araç gereçlerini seçerek bilgi edinebilmek için uygun sorular sorma ve resimli kaynaklardan yararlanma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı olduklarını düşünen öğretmenler % 94.5’lik kısmı oluştururken; %1.4’lük kısım ise nadiren bu davranışı gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin bilgi edinme yollarını başarılı bir şekilde kullandıklarını düşünen öğretmenler %33.3’lük kısmı oluştururken, % 45.8’lik kısım ise nadiren bunun gerçekleştiğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi eğitim almış olan öğrenciler merak ettikleri ve ihtiyaç duydukları konularla ilgili bilgilere ulaşmak için nasıl bir yol izlemeleri gerektiğini bilmektedirler. Okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin, bilgi edinmek için uygun sorular sorma ve resimli kaynaklardan yararlanma davranışını gerçekleştirme konusunda daha başarılı olduklarını söyleyebilir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.6.3. Öğrencilerin, Günlük Yaşamında Oyun Oynamak ve Ders Çalışmak İçin Harcayacağı Süreler Arasında Denge Kurmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	12	16.7	39	54.2	10	13.9	9	12.5	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	2	2.8	15	20.8	18	25.0	30	41.7	7	9.7
Toplam	14	9.7	54	37.5	28	19.4	39	27.1	9	6.2

$$\chi^2 = 32.91$$

$$p < 0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin günlük yaşamında oyun oynamak ve ders çalışmak için harcayacağı süreler arasında denge kurduklarını ifade eden öğretmenler % 70.9'luk kısmı oluştururken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran %23.6'lık kısmı kapsamaktadır. Buna karşın öğretmenlerin % 15.3'lük kısmı ise okul öncesi eğitim almış öğrencilerin günlük yaşamında oyun oynamak ve ders çalışmak için harcayacağı süreler arasında denge kuramadıklarını ifade ederken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran %51.4'tür.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Okul öncesi eğitimi almış olan öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söyleyebilir.

Okul öncesi dönemde verilen eğitimle çocukların, işbirliği, dayanışma, kendi kendine karar verme ve sorumluluk gibi davranışları geliştirilir. Çocuk ilköğretime başladığı zaman okul kurallarına uymak, ders çalışmak, okuma-yazma öğrenmek gibi görevlerle karşı karşıya gelmektedir. Okul öncesi eğitim almış olan öğrenciler edindikleri sorumluluk duygusu ile ders çalışmakta ve oyuna harcayacağı zaman arasında denge kurabilmektedirler.

Tablo 4.6.4. Öğrencilerin, Doğayı İzleme, Doğadaki Değişimleri Fark Etme ve Yorumlamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	18	25.0	50	69.4	2	2.8	2	2.8	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	17	23.6	46	63.9	6	8.3	2	2.8	1	1.4
Toplam	35	24.3	96	66.6	8	5.5	4	2.8	1	0.7

$$\chi^2= 6.47$$

$$p>0.05$$

Öğretmenlerin %94.4'ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “doğayı izleme, doğadaki değişimleri fark etme ve yorumlayabilmesi” bakımından başarılı olduklarını ifade ederken; buna karşılık % 2.8'i de nadiren bunu gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin %87.5'lik kısmı okul öncesi eğitim almayanların “doğayı izleme, doğadaki değişimleri fark etme ve yorumlayabilmesi” bakımından başarılı olduklarını ifade ederken; buna karşın %2.8'lik kısım da nadiren bu davranışın gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında bu davranışın gösterilmesi bakımında anlamlı bir fark bulunmamaktadır($p>0.05$).

Tablo 4.6.5. Öğrencilerin, Dikkatini Dinlediğine Yoğunlaştırma, Dinlediği Olayın Nasıl Gelişeceğini ve Sonucunu Tahmin Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	19	26.4	40	55.6	7	9.7	6	8.3	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	0	0	19	26.4	19	26.4	27	37.5	7	9.7
Toplam	19	13.2	59	41.0	26	18.0	33	22.9	7	4.8

$$\chi^2= 17.26$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrenciler için “dikkatini dinlediğine yoğunlaştırma, dinlediği olayın nasıl gelişeceğini ve sonucunu tahmin etme başarıları” için % 26.4 oranında tamamen, % 55,6 oranında genellikle ve %8.3 oranında nadiren yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %0.0 oranında tamamen, % 26.4 oranında genellikle ve %37.5 oranında da nadiren yanıtını verdikleri belirlenmiştir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Öğrencilerin dikkatini dinlediğine yoğunlaştırma, dinlediği olayın nasıl gelişeceğini ve sonucunu tahmin etme başarıları bakımından değerlendirilmelerinde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrencilere yapılan kitap okuma etkinlikleriyle, öğrencilerin olayların sebep- sonuç ilişkisini daha iyi kavraması ve dikkatini daha uzun süre vermeyi öğrenmesi sağlanmaktadır.

Tablo 4.6.6. Öğrencilerin, Duyduğu Sesleri Ayırt Etme, Dinlerken Vurgu Tonlama ve Telaffuza Dikkat Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	29	40.3	38	52.8	1	1.4	3	4.2	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	25	34.7	12	16.7	28	38.9	3	4.2
Toplam	33	22.9	63	43.7	13	9.0	31	21.5	4	2.8

$$x^2= 26.44$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin % 93.1'i, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “duyduğu sesleri ayırt etme, dinlerken vurgu tonlama ve telaffuza dikkat etme” davranışını göstermeleri bakımından başarılı oldukları konusunda fikir beyan etmişlerdir. Bunun yanında % 40.3' ü de okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık %5.6'sı okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “duyduğu sesleri ayırt etme, dinlerken vurgu tonlama ve telaffuza dikkat etme davranışını göstermeleri bakımından başarılı bulmadıklarını ifade ederken; % 43.1' i ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin nadiren bu davranışı gerçekleştirdiklerini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

İki grup arasında dinlerken vurgu tonlama ve telaffuza dikkat etme davranışını göstermeleri bakımında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim almış öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitimi almış olan öğrenciler daha önceki okul öncesi eğitim yaşantılarında dinleme kurallarını bilip uyguladıkları için ilköğretimdeki yaşantılarında da bunu kolayca uygulayabilmektedirler.

Tablo 4.6.7. Öğrencilerin, Dinlediği Konulara İlişkin Sorular Sorma ve Sorulara Cevap Arama Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	17	23.6	50	69.4	2	2.8	2	2.8	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	16	22.2	44	61.1	6	8.3	4	5.6	2	2.8
Toplam	33	22.9	94	65.2	8	5.5	6	4.2	3	2.1

$$x^2= 15,21$$

$$p>0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin, dinlediği konulara ilişkin sorular sorma ve sorulara cevap aramada başarıları olduklarını düşünen öğretmenler % 93.0'lük kısmı oluştururken; % 4.2'lik kısım ise öğrencilerin dinlediği konulara ilişkin sorular sormadıklarını ve sorulara cevap aramadıkları belirtmiştir. Aynı davranışın okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler tarafından başarılı bir şekilde yerine getirildiğini düşünen öğretmenler %83.3'lük kısmı kapsarken ; %8.4'lük kısım ise dinledikleri konulara ilişkin sorular sorma ve sorulara cevap aramada başarılı olmadıklarını ifade etmişlerdir..

Okul öncesi eğitim almış öğrencilerle bu eğitimden geçmeyen öğrenciler arasında davranışın gösterilmesi bakımından anlamlı bir fark bulunmamaktadır($p>0.05$).

Tablo 4.6.8. Öğrencilerin, Dinlediklerinde Geçen Varlıkları ve Olayları Sınıflandırma Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	16	22.2	43	59.7	8	11.1	4	5.6	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	0	0	19	26.4	16	22.2	33	45.8	4	5.6
Toplam	16	11.1	62	43.0	24	16.7	37	25.7	5	3.5

$$x^2= 21.99$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “dinlediklerinde geçen varlıkları ve olayları sınıflandırma başarıları” için % 22.2 oranında tamamen yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %0.0 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %7.0 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %51.4 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

Başal’a (2005), göre okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk, öğretmenin anlattıklarını, okuduklarını dinlemeyi ve dinlediklerini anlatabilme yeteneğini geliştirmektedir.

Okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin, dinlediklerinde geçen varlıkları ve olayları özelliklerine göre sınıflandırma davranışını göstermeleri bakımından okul öncesi eğitim almamış olan öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.6.9. Öğrencilerin, Metnin Türünü Dikkat Ederek Okuma, Okuma Öncesi, Okuma Sırası ve Sonrasında Metinle İlgili Soruları Cevaplandırmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	20	27.8	38	52.8	7	9.7	6	8.3	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	1	1.4	17	23.6	17	23.6	31	43.1	6	8.3
Toplam	21	14.6	55	38.2	24	16.6	37	25.7	7	4.9

$$\chi^2=37.74$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin %80.6'sı ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin“metnin türünü dikkat ederek okuma, okuma öncesi, okuma sırası ve sonrasında metinle ilgili soruları cevaplandırması” bakımından başarılı olduklarını ifade ederken; % 9.7'si de bu davranışı gerçekleştirmediklerini düşündüklerini belirtmişlerdir. Buna karşılık okul öncesi eğitim almamış olan öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme konusunda başarılı olduklarını düşünen öğretmenler %25'lik kısmı oluştururken; %51.4'luk kısmı ise metnin türünü dikkat ederek okuma ve metinle ilgili soruları cevaplandırma konusunda başarılı olmadıklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin “öğrencileri metnin türünü dikkat ederek okuma, okuma öncesi okuma sırası ve sonrasında metinle ilgili soruları cevaplandırma” davranışını göstermesi bakımından değerlendirmesinde, okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.6.10. Öğrencilerin, Okuduklarında Sebep Sonuç İlişkisi Kurması, Okudukları İle İlgili Kendi Yaşantısından ve Günlük Hayattan Örnekler Vermesi İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	16	22.2	46	63.9	4	5.6	4	5.6	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	14	19.4	42	58.3	9	12.5	7	9.7	0	0
Toplam	30	20.8	88	61.1	13	9.0	11	7.6	2	1.4

$$x^2= 7,16$$

$$p>0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin “okuduklarında sebep sonuç ilişkisi kurma, okudukları ile ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verme başarıları” için % 22.2 oranında tamamen yanıtını verirken; okulöncesi eğitimi almayan öğrenciler için %19.4 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %8.4 iken; okulöncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %9.7 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

Her iki grubunda okuduklarını yaşantılarıyla ve günlük hayatla ilişkilendirme konusunda aynı başarı düzeyinde oldukları ve okul öncesi eğitimin bu konuda ayırıcı bir özelliğinin olmadığı söylenebilir. İki grup arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark bulunamamıştır($p>0.05$)

Tablo 4.6.11. Öğrencilerin, Okuduklarını Zihninde Canlandırmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	13	18.1	52	72.2	4	5.6	1	1.4	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	2	2.8	18	25.0	12	16.7	33	45.8	7	9.7
Toplam	15	10.4	70	48.6	16	11.1	34	23.6	9	6.3

$$\chi^2= 25.92$$

$$p<0.05.$$

Öğretmenlerin %90.3'ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, okuduklarını zihninde canlandırdıklarını, kendi özel yaşantısı ile ilişkilendirdiklerini ifade ederken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran % 27.8'dir. Buna karşın okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, okuduklarını zihninde canlandırma, kendi özel yaşantısı ile ilişkilendirme konusunda başarılı olmadıklarını düşünen öğretmenler % 4.2'lik kısmı oluştururken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran % 55.5'tir.

Okul öncesi eğitim almış öğrenciler ile okulöncesi eğitim almayan öğrenciler arasında okuduklarını zihninde canlandırma davranışını göstermeleri bakımından anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitimden geçen öğrenciler oyun ve drama etkinlikleri sırasında canlandırma çalışmaları ile ilgili gerekli davranışlara sahip oldukları için bunu ilköğretimdeki zihinsel süreçle ilgili çalışmalarda kullanabilmektedirler.

Tablo 4.6.12. Öğrencilerin, Okuduğu Metnin İçeriği Hakkındaki Düşüncelerini Belirtmeleri ile İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	20	27.8	43	59.7	6	8.3	2	2.8	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	19	26.4	41	56.9	5	6.9	6	8.3	1	1.4
Toplam	39	27.1	84	58.3	11	7.6	8	5.5	2	1.4

$$\chi^2 = 22.97$$

$$p > 0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okuduğu metnin içeriği hakkındaki düşüncelerini belirtmede başarıları olduklarını düşünen öğretmenler % 87.5'lik kısmı kapsarken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran %83.3'lük kısmı oluşturmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerin %4.2'lik kısmı okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okuduğu metnin içeriği hakkındaki düşüncelerini belirtmede başarılı olduklarını düşünmediklerini belirtirken; okulöncesi eğitim almayanlar için ise %9.7 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi eğitim almış öğrenciler ile okulöncesi eğitim almamış öğrenciler arasında okuduğu metnin içeriği hakkındaki düşüncelerini belirtme başarısı bakımından anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Tablo 4.6.13. Öğrencilerin, Ön bilgilerini Kullanarak Okuduğunu Anlamlandırma, Okuduğunu Anlamlandırmada Görsellerden Yararlanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	19	26.4	41	56.9	5	6.9	6	8.3	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	3	4.2	22	30.6	10	13.9	29	40.3	8	11.1
Toplam	22	15.3	63	43.7	15	10.4	35	24.3	9	6.3

$$\chi^2 = 24.76$$

$$p < 0.05$$

Öğretmenlerin %83.3'ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, ön bilgilerini kullanarak okuduğunu anlamlandırdıklarını, okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlandıklarını ifade ederken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran % 34.8'dir. Buna karşın okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, ön bilgilerini kullanarak okuduğunu anlamlandırma, okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanma konusunda başarılı olmadıklarını düşünen öğretmenler % 9.7'lik kısmı oluştururken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran % 51.4'tür.

Okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin okuduklarını anlamlandırmada görsellerden ve ön bilgilerinden yararlanma konusunda bu eğitimden geçmeyenlerden daha başarılı oldukları görülmektedir. İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Oktay'a göre (2005) okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden birisi her yeni öğrenmenin kendisinden önceki öğrenmelerle ilgili olmasıdır. Yeni bilgileri birbiri ile ilişki içinde ve çocuğun bildiklerinden hareket ederek vermek, onda konular arasında ilişki kurma ve bildikleri yeni durumlar için kullanma becerisini geliştirir.

Tablo 4.6.14. Öğrencilerin, Seslerden Heceler, Hecelerden Kelimeler, Kelimelerden Cümleler Oluşturarak, Anamlı ve Kurallı Cümleler Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	25	34.7	42	58.3	2	2.8	1	1.4	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	31	43.1	9	12.5	22	30.6	6	8.3
Toplam	29	20.1	73	50.7	11	7.6	23	16.0	8	5.6

$$x^2= 35.19$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin %93.0 ‘ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin “seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak, anlamlı ve kurallı cümleler yazma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı olduklarını düşünmektedirler. Bunun yanında % 48.7’si ise okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık %4.2’si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin bu davranışı nadiren başardıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında %38.9’u ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin bu davranışı nadiren başardıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler arasında davranışın gerçekleştirilmesine ilişkin anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim programlarında yer alan, nesne resim arasındaki benzerlik veya farklılıkları bulma, geometrik şekillerin ya da resimlerin eşleştirilmesi, renk ayırt etme, şekil zemin ilişkisini ayırt etme gibi etkinlikler görsel ayırt etmeye

yöneliktir. Bu etkinlikler çocukların harf-kelime analizi yapmalarını sağlayarak, kelime biçimlerini tanıma ve kelimeleri analiz etme, becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Çocukların, harfleri ve sesleri ayırt edebilme becerilerinin gelişimi kelimeler ve cümlelerin birbirine bağlanmasını yardımcı olmaktadır (Yazıcı 2002).

Tablo 4.6.15. Öğrencilerin, Bilgi, Düşünce ve İzlenimlerini Resim, Şekil ve Sembol Kullanarak Görselleştirme, Resim ve Fotoğrafları Yorumlamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	23	31.9	40	55.6	5	6.9	4	5.6	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	5	6.9	26	36.1	10	13.9	26	36.1	5	6.9
Toplam	28	19.4	66	45.8	15	10.4	30	20.9	5	3.4

$\chi^2= 25.01$

$p<0.05$

Öğretmenler %87,5'i, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirme, resim ve fotoğrafları yorumlama” davranışını göstermeleri bakımından başarılı olduklarını düşündüklerini belirtirken; bunun yanında % 43.0'ü okul öncesi eğitim almamış olan öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme konusunda başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme başarılı olmadıklarını ifade eden öğretmenler %5.6'lık kısmı oluştururken; bu oran okul öncesi eğitim almamış olan öğrenciler için % 43.0'tür.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin duygu ve düşüncelerini görselleştirmede ve görselleri yorumlamada bu eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında davranışa ilişkin anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Okul öncesi eğitimin amaçlarından birisi çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini anlatabilme davranışları kazandırmaktır. Dolayısıyla çocuklar ilköğretime başladıkları zaman duygu ve düşüncelerini farklı yollarla anlatabilmektedirler.

Tablo 4.6.16. Öğrencilerin, Bütün Yazıları Bitişik Eğik Yazı ile Yazma, Bitişik Eğik Yazı İle Harfleri Kuralına Uygun Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	28	38.9	37	51.4	4	5.6	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	5	6.9	40	55.6	9	12.5	15	20.8	3	4.2
Toplam	33	22.9	77	53.5	13	9.0	18	12.5	3	2.1

$$\chi^2= 31.27$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin % 90.3'ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “bütün yazıları bitişik eğik yazı ile yazma, bitişik eğik yazı ile harfleri kuralına uygun yazma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı oldukları konusunda fikir beyan etmişlerdir. Buna karşılık % 62.5'i de okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında %4.2'si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin nadiren bütün yazıları bitişik eğik yazı ile yazdıklarını, bitişik eğik yazı ile harfleri kuralına uygun olarak yazdıklarını ifade ederken; % 25.0' i ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin nadiren bu davranışı gerçekleştirdiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin yazıları kuralına uygun olarak yazma konusunda okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar için genellikle sanat çalışmaları ya da bilişsel gelişimlerine yönelik test ve benzeri çalışmalarda çizim ve yazı çalışmalarına yer verilmektedir (Mağden ve Şahin 2002). Bu etkinlikler çocuklarda yazı yazma alışkanlığını geliştirmektedir.

Tablo 4.6.17. Öğrencilerin Yazılarında Noktalama İşaretlerini Doğru Yazma ve Yerinde Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	23	31.9	43	59.7	3	4.2	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	37	51.4	13	18.1	15	20.8	3	4.2
Toplam	27	18.7	80	55.6	16	11.1	18	12.5	3	2.1

$$\chi^2 = 49.04$$

$$p < 0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin kelimeler, cümleler ve satırlar arasında uygun boşluk bıraktıklarını, yazılarında noktalama işaretlerini doğru yazdıklarını ve yerinde kullandıklarını düşünen öğretmenler % 91.6'lık kısmı oluştururken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran %57.0'lik kısmı kapsamaktadır. Buna karşın öğretmenlerin % 4.2'lik kısmı ise okul öncesi eğitim almış öğrencilerin kelimeler, cümleler ve satırlar arasında uygun boşluk bırakmadıklarını, yazılarında noktalama işaretlerini doğru yazmadıklarını ve yerinde kullanmadıklarını ifade ederken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran %25.0'tir.

İki grup arasında davranışa ilişkin değerlendirmede, gözlenen farklılık istatistiksel düzeyde önemli bulunmuştur($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin yazılarında noktalama işaretlerini kullanma konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4.6.18. Öğrencilerin, Şekil Sembol ve İşaretlerin Anlamlarını Bilme, Matematiksel İfadeleri Doğru Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	17	23.6	47	65.3	2	2.8	6	8.3	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	17	23.6	44	61.1	7	9.7	3	4.2	1	1.4
Toplam	34	23.6	91	63.2	9	6.2	9	6.2	1	0.7

$$x^2= 11.27$$

$$p>0.05$$

Öğretmenlerin % 88.9'u değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfında öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin “şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bildiklerini, matematiksel ifadeleri doğru yazdıklarını” ifade ederken; % 8.3'lük kısmı ise bu davranışı nadiren yaptıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşılık %84.7'si okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bildiklerini, matematiksel ifadeleri doğru yazdıklarını düşünürken; %5.6'sı ise bu davranışın nadiren gerçekleştiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin “öğrencileri, şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilme, matematiksel ifadeleri doğru yazma başarısı bakımından” değerlendirmesinde, okulöncesi eğitimi almış öğrenciler ile okulöncesi eğitimi almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4.6.19. Öğrencilerin, Rakamları Okuma ve Yazılış Yönlerine Uygun Olarak Yazmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	29	40.3	36	50.0	4	5.6	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	25	34.7	38	52.8	4	5.6	2	2.8	3	4.2
Toplam	54	37.5	74	51.4	8	5.6	5	3.5	3	2.1

$$x^2= 14.02$$

$$p>0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin rakamları okuduklarını ve yazılış yönlerine uygun olarak yazmadıklarını düşünen öğretmenler % 90.3'lük kısmı oluştururken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran % 87.5'lik kısmı kapsamaktadır. Buna karşın öğretmenlerin % 4.2'lik kısmı okul öncesi eğitim almış öğrencilerin rakamları okuyamadıklarını ve yazılış yönlerine uygun olarak yazmadıklarını ifade ederken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran % 7.0'lik kısmı oluşturmaktadır.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$)

Çocuklar sayıları genellikle bir oyun veya etkinlik sırasında çevresindeki arkadaşlarını veya nesnelere sayarak doğal bir yolla öğrenirler (Mağden ve Şahin 2002).

Tablo 4.6.20.Öğrencilerin, İleriye Doğru Birer ve Onar Ritmik Sayma, 20 İçinde Belirtilen Bir Sayıdan Başlayarak Geriye Birer Ritmik Sayma, 10’dan Başlayarak 100’e Kadar Onar Ritmik Saymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	32	44.4	35	48.6	3	4.2	1	1.4	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	9	12.5	36	50.0	3	4.2	18	25.0	6	8.3
Toplam	41	28.4	71	49.3	6	4.2	19	13.2	7	4.9

$$x^2= 35.01$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “ileriye doğru birer ve onar ritmik sayma, 20 içinde belirtilen bir sayıdan başlayarak geriye birer ritmik sayma, 10’dan başlayarak 100’e kadar onar ritmik sayma başarıları” için % 44.4 oranında tamamen yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %12.5 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %2.8 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %33.3 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

İki grup arasında davranışın gerçekleşmesine ilişkin anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$)

Okul öncesi eğitimi alanların bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Kişisel ve Yıldırım'a göre (1993) anaokulu çocukların temel birikimini değerlendirerek, çocuğa sayıları tanıma ve anlamlandırma, sayıların birbirleriyle olan ilişkilerini kavrama, geometrik şekilleri tanıma konularında yardımcı olur.

Tablo 4.6.21. Öğrencilerin, Nesne Gruplarını Azlık ve Çokluklarına Göre Karşılaştırma, Miktarı 20 den Az Nesnelere Oluşan İki Gruptaki Nesnelere Bire Bir Eşleyip Grupların Nesne Sayılarını Karşılaştırmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	35	48.6	31	43.1	3	4.2	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	9	12.5	33	45.8	7	9.7	17	23.6	6	8.3
Toplam	44	30.5	64	44.4	10	6.9	20	13.9	6	4.2

$$x^2= 28.12$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin “nesne gruplarını azlık ve çokluklarına göre karşılaştırma, miktarı 20 den az nesnelere oluşan iki gruptaki nesnelere bire bir eşler grupların nesne sayılarını karşılaştırma, eşlediği grupların eleman sayılarını karşılaştırmadaki başarıları” için % 48.6 oranında tamamen yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %12.5 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %4.2 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %31.9 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk daha okula başlamadan renkleri ayırt etmeyi, büyüklük- küçüklük, uzunluk- kısalık, nitelik ve nicelik kavramlarını yaş düzeylerine uygun olarak öğrenmektedir (Başal 2005).

İki grup arasında anlamlı bir farklılık vardır($p<0.05$). Okul öncesi eğitimi alanların bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4.6.22. Öğrencilerin, Toplamanın Bir Araya Getirme, Ekleme ve Çoğalma Anlamalarını Fark Etme, Toplamları 20'ye Kadar Olan İki Doğal Sayının Toplamlarını Bulmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	27	37.5	40	55.6	2	2.8	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	7	9.7	30	41.7	12	16.7	16	22.2	7	9.7
Toplam	34	23.6	70	48.6	14	9.8	19	13.2	7	4.8

$$\chi^2 = 36.00$$

$$p < 0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin toplamanın bir araya getirme, ekleme ve çoğalma anlamlarını fark ettiklerini, toplamları 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamlarını bulduklarını düşünen öğretmenler % 93.1'lik kısmı oluştururken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran % 51.4'lük kısmı kapsamaktadır. Buna karşın öğretmenlerin % 4.2'lik kısmı okul öncesi eğitim almış öğrencilerin toplamanın bir araya getirme, ekleme ve çoğalma anlamlarını fark etmediklerini, toplamları 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamlarını bulamadıklarını ifade ederken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için bu oran % 31.9'lük kısmı oluşturmaktadır.

Okulöncesi eğitimden geçen öğrencilerin toplamanın artma çoğalma anlamlarına geldiğini bilme ve bununla ilgili işlemleri yapma konusunda bu eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir. İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenciler arkadaşlarıyla oynarken ve sınıf içinde yapılan etkinliklerle toplama ve çıkarma işlemleri ile ilgili belli kavram ve becerileri kazanmaktadırlar.

Tablo 4 .6.23. Öğrencilerin, Bir Çıkarma İşleminde Verilmeyen Çıkanı Bulma, Bir Çıkarma İşleminde Verilmeyen Eksileni Bulmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	19	26.4	34	47.2	9	12.5	6	8.3	4	5.6
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	19	26.4	16	22.2	25	34.7	8	11.1
Toplam	23	16.0	53	36.8	25	17.4	31	21.5	12	8.3

$$\chi^2 = 57.11$$

$$P < 0.05$$

Öğretmenlerin %73.6'sı, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin “bir çıkarma işleminde verilmeyen çıkan bulma, bir çıkarma işleminde verilmeyen eksileni bulma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı olduklarını düşünmektedirler. Bunun yanında % 32.0'si ise okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını ifade etmişlerdir. Buna karşılık %13.9'u okul öncesi eğitim almış öğrencilerin bu davranışı nadiren başardıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında %45.8'i ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin bu davranışı nadiren başardıklarını ifade etmişler.

Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin çıkarma işlemiyle ilgili etkinlikleri yapma konusunda almayan öğrencilerden daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4.6. 24. Öğrencilerin, Uzamsal İlişkileri İfade Etmek İçin Alt, Üst, Sağ, Sol Ön, Arka, Yakın, Uzak, Çukur, Tümsek Terimlerini Doğru Olarak Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	31	43.1	29	40.3	6	8.3	5	6.9	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	12	16.7	26	36.1	12	16.7	19	26.4	3	4.2
Toplam	43	29.9	55	38.2	18	12.5	24	16.6	4	2.8

$$\chi^2 = 28.18$$

$$p < 0.05$$

Öğretmenlerin % 83.4'ü, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “uzamsal ilişkileri ifade etmek için alt, üst, sağ, sol ön, arka, yakın, uzak, çukur, tümsek terimlerini doğru olarak kullanma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı oldukları konusunda fikir beyan etmişlerdir. Buna karşılık % 52.8'i de okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında %6.9'u okul öncesi eğitim almış öğrencilerin nadiren uzamsal ilişkileri ifade etmek için alt, üst, sağ, sol ön, arka, yakın, uzak, çukur, tümsek terimlerini doğru olarak kullandıklarını ifade ederken; % 26.4' u ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin nadiren bu davranışı gerçekleştirdiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin uzamsal ilişkileri ifade etmek için kullanılan terimleri kullanmaları bakımından bu eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4.6.25. Öğrencilerin, Bir Örüntüdeki İlişkiyi Belirleme ve Bir Örüntüdeki Eksik Bırakılan Öğeleri Belirleyerek Tamamlama Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	24	33.3	35	48.6	7	9.7	3	4.2	3	4.2
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	26	36.1	14	19.4	19	26.4	9	12.5
Toplam	28	19.4	61	42.4	21	14.5	22	15.3	12	8.4

$$x^2= 44.81$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin % 81.9'u, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “bir örüntüdeki ilişkiyi belirleme ve bir örüntüdeki eksik bırakılan öğeleri belirleyerek tamamlama” davranışını göstermeleri bakımından başarılı oldukları konusunda fikir beyan etmişlerdir. Buna karşılık % 41.7'si de okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin bu davranışı göstermede başarılı olduklarını düşünmektedirler. Bunun yanında %4.2'si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin nadiren bir örüntüdeki ilişkiyi belirlediklerini ve bir model üzerindeki öğelerin birbirine göre durumlarını uzamsal ilişkilerin uygun terimlerini kullanarak açıkladıklarını, bir örüntüdeki eksik bırakılan öğeleri belirleyerek tamamladıklarını ifade ederken; % 26.4' u ise okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin nadiren bu davranışı gerçekleştirdiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin bir örüntüdeki ilişkiyi kavrama ve bununla ilgili etkinlikleri yapma konusunda okulöncesi eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir. İki grup arasında davranışa ilişkin anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.6.26. Öğrencilerin, Eş Nesnelere Örnekler Verme, Eş Şekiller Çizme, Eşlik ve Eşitlik Kavramlarını Ayırt Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	28	38.9	36	50.0	1	1.4	6	8.3	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	9	12.5	28	38.9	9	12.5	18	25.0	8	11.1
Toplam	37	25.7	64	44.5	10	6.9	24	16.6	9	6.3

$$x^2=47.43$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin “eş nesnelere örnekler verme, eş şekiller çizme, eşlik ve eşitlik kavramlarını ayırt etme başarıları” için % 38.9 oranında tamamen yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %12.5 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %9.7 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %36.1 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$)

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim programında yer alan, fen doğa ve matematik çalışmaları ile çocuklar eşitlik, sıralama, ayırt etme gibi kavramları öğrenmektedirler.

Tablo 4.6.27. Öğrencilerin, Küpe, Prizmaya, Silindire, Koniye, Küreye, Benzeyen Nesnelere Belirtme, Küp, Prizma, Silindir, Koni ve Küreyi Kullanarak Farklı Modeller Oluşturma Başarısı İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	18	25.0	37	51.4	7	9.7	8	11.1	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	3	4.2	18	25.0	14	19.4	25	34.7	12	16.7
Toplam	21	14.6	55	38.2	21	14.5	33	22.9	14	9.8

$$\chi^2 = 37.33$$

$$P < 0.05$$

Öğretmenlerin %76.4'u, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencileri “küpe, prizmaya, silindire, koniye, küreye, benzeyen nesnelere belirtme, küp, prizma, silindir, koni ve küreyi kullanarak farklı modeller oluşturma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı olduklarını ifade ederken; % 11.1'i ise bu davranışın nadiren gerçekleştiğini belirtmiş. Buna karşılık öğretmenlerin % 29.2'si okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin küpe, prizmaya, silindire, koniye, küreye, benzeyen nesnelere belirttiklerini, küp, prizma, silindir, koni ve küreyi kullanarak farklı modeller oluşturduklarını belirtirken; % 51.4' u ise aynı öğrencilerin bu konuda başarısız olduklarını düşünmektedir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerle almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin geometrik şekilleri bilme ve bunlara örnek vermeleri bakımından, bu eğitimden geçmeyenlere oranla daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 4.6.28. Öğrencilerin, Uygun Şekil ve Nesnelere İki Eş Parçaya Bölme ve Yarımını Belirtme, Yarım ve Bütün Arasındaki İlişkiyi Açıklamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	25	34.7	38	52.8	4	5.6	3	4.2	2	2.8
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	7	9.7	32	44.4	6	8.3	18	25.0	9	12.5
Toplam	32	22.2	70	48.6	10	6.9	21	14.6	11	7.6

$$\chi^2=25.81$$

$$p<0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin “uygun şekil ve nesnelere iki eş parçaya bölme ve yarımını belirtme, yarım ve bütün arasındaki ilişkiyi açıklayabilme başarıları” için % 87.5 oranında tamamen ve genellikle yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %54.1 oranında tamamen ve genellikle yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %7.0 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %37.5 oranında olduğu ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi dönemde çocukların “bütün ve yarım” kavramları ilerde toplama ve çıkarma işlemlerini başarmalarında temeli oluşturur (Mağden ve Şahin 2002).

Çocuk okul öncesi eğitim kurumlarında gerek öğretmeni ve gerekse arkadaşlarıyla etkileşimi sırasında bu kavramları sıkça kullanmaktadır.

Bu davranışı göstermeleri bakımından okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlardan daha başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

Okul öncesi eğitim alan öğrenciler ile almayan öğrencilerin bilişsel gelişimlerine yönelik başarıları arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu araştırma sonuçlarında görülmektedir.

4.7. Öğrencilerin Duygusal ve Sosyal Gelişimleri

Bu bölümde okul öncesi eğitim almış ve almamış olan öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişim düzeylerini karşılaştırmak üzere oluşturulan 8 soruya ait bulguların tabloları ve yorumları yer almaktadır.

Tablo 4.7.1. Öğrencilerin, Okulda Ortaya Çıkan Sorunları Fark Etme, Karşılaşabileceği Her Sorunun Birden Fazla Çözümü Olabileceğini Kabul Etme, Çatışmayı Çözmeye Gayretli Olmaları ile ilgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	14	19.4	40	55.6	7	9.7	10	13.9	1	1.4
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	2	2.8	12	16.7	18	25.0	33	45.8	7	9.7
Toplam	16	11.1	52	36.1	25	17.4	43	29.8	8	5.5

$$\chi^2 = 33.86$$

$$p < 0.05$$

Öğretmenler değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrenciler için “okulda ortaya çıkan sorunları fark etme, karşılaşabileceği her sorunun birden fazla çözümü olabileceğini kabul etme, çatışmayı çözmeye gayretli olması bakımından” için % 19.4 oranında tamamen yanıtını verirken; okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler için %2.8 oranında tamamen yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim almış öğrenciler için nadiren ve hiç yanıtları toplamı %15.3 iken; okul öncesi eğitim almayanlar için ise nadiren ve hiç yanıtları toplamı %55.5 oranında olduğu ortaya çıkmıştır

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okulda ortaya çıkan problem ve anlaşmazlıkları fark etme ve çözme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim programı çeşitli etkinlikler düzenlenirken çocukların problem çözme becerilerinin geliştirilmesini öne çıkarmaktadır

Tablo 4.7.2. Öğrencilerin, Arkadaşlarının Oyunlarına Katılırken, Onlarla Oyun Kurarken Ve Oynarken Uygun Davranışlarda Bulunma, Oyunlar Sırasında Kendisinin ve Arkadaşlarının Hata Yapabileceğini Kabul Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	29	40.3	38	52.8	2	2.8	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	25	34.7	36	50.0	4	5.6	6	8.3	1	1.4
Toplam	54	37.5	74	51.4	6	4.2	9	6.2	1	0.7

$$\chi^2= 10.02$$

$$p>0.05$$

“Arkadaşlarının oyunlarına katılırken, onlarla oyun kurarken ve oynarken uygun davranışlarda bulunma, oyunlar sırasında kendisinin ve arkadaşlarının hata yapabileceğini kabul etme” ifadesine öğretmenlerin %93.1’i okul öncesi eğitim almış öğrencilerin arkadaşlarının oyunlarına katılırken, onlarla oyun kurarken ve oynarken uygun davranışlarda bulunma, oyunlar sırasında kendisinin ve arkadaşlarının hata yapabileceğini kabul etmeleri bakımından başarılı olduklarını düşünürken; okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin başarılı olduklarını düşünenler % 84.7’lik kısmı oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin “öğrencileri, arkadaşlarının oyunlarına katılırken onlarla oyun kurarken ve oynarken uygun davranışlarda bulunma, oyunlar sırasında kendisinin ve arkadaşlarının hata yapabileceğini” davranışını göstermeleri bakımından değerlendirmesinde okul öncesi eğitim almış öğrenciler ile okulöncesi eğitimi almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4.7.3. Öğrencilerin, Okul İçinde Arkadaşlarının Sergilemiş Olduğu Davranışlarının Etik Olup Olmadığını Fark Ederek Buna Uygun Davranışlar Ortaya Koymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	23	31.9	43	59.7	3	4.2	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	26	36.1	16	22.2	24	33.3	2	2.8
Toplam	27	18.7	69	47.9	19	13.2	27	18.8	2	1.4

$$\chi^2= 30.58$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin %91.6’sı, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, okul içinde arkadaşlarının sergilemiş olduğu davranışlarının etik olup olmadığını fark ederek buna uygun davranışlar ortaya koyduklarını düşünürken; %4.2’si davranışı fark etmediklerini ve uygun davranışlarda bulunmadıklarını ifade etmiştir. Buna karşı öğretmenlerin % 41.7’si okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin, okul içinde arkadaşlarının sergilemiş olduğu davranışlarının etik olup olmadığını fark ederek buna uygun davranışlar ortaya koyduklarını ifade ederken, %36.1’i de aynı davranışın gerçekleşmediğini belirtmiştir.

Oğuzkan'a göre (1983) okul öncesi eğitimin eğitici amaçlarından birisi çocuğun duygularını eğitmek ve çocuğun çevresiyle iletişimini sağlayarak duyarlı davranışlar geliştirmektir (Akt. Poyraz ve Dere 2003).

Okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin etik davranışlarda bulunma, çevresindeki davranışları fark edip bu davranışlara göre davranma konusunda okul öncesi eğitim almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.7.4. Öğrencilerin, Okul ve Sınıf Kurallarını Belirleme Çalışmalarına Katılma ve Bu Kurallara Uymaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	24	33.3	43	59.7	4	5.6	1	1.4	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	18	25.0	35	48.6	9	12.5	6	8.3	4	5.6
Toplam	42	29.1	78	54.1	13	9.1	7	4.8	4	2.8

$$x^2= 17.06$$

$$p>0.05$$

Öğretmenlerin % 93.0'ü değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin, okul ve sınıf kurallarını belirleme çalışmalarına katıldıklarını ve bu kurallara uyduklarını ifade ederken, % 5.6'sı bu konuda kararsız kalmıştır. % 1.4'u ise bu bunun nadiren gerçekleştiğini belirtmiş. Buna karşılık öğretmenlerin % 73.6'sı okul öncesi eğitim almamış öğrencileri "okul ve sınıf kurallarını belirleme çalışmalarına katılma ve bu kurallara uyma" davranışını göstermeleri bakımından başarılı bulduklarını belirtirken, % 13.9'u ise bu konuda başarısız olduklarını ifade etmişlerdir.

Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında davranışa ilişkin anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin sınıf kurallarına uyma ve katılma düzeylerinin aynı olduğu söylenebilir.

Tablo 4.7.5. Öğrencilerin, Klüp ve Diğer Grup Çalışmalarında Bir Görevin Tamamlanması İçin İşbirliği Yapma ve Sorumluluğu Paylaşmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	22	30.6	41	56.9	7	9.7	2	2.8	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	3	4.2	29	40.3	12	16.7	24	33.3	4	5.6
Toplam	25	17.4	70	48.6	19	13.2	26	18.0	4	2.8

$$\chi^2 = 29.48$$

$$p < 0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okulöncesi eğitim almış öğrencilerin klüp ve diğer grup çalışmalarında bir görevin tamamlanması için işbirliği yaptıklarını ve sorumluluğu paylaştıklarını diyen öğretmenler % 87.5'lik oranı temsil ederken; okul öncesi eğitim almayanlar için bu oran % 44.5'tir. Bu karşı % 2.8'lik kısım okul öncesi eğitim almış öğrencilerin nadiren klüp ve diğer grup çalışmalarında bir görevin tamamlanması için işbirliği yaptıklarını ve sorumluluğu paylaştıklarını ifade ederken; % 38.9'luk kısım da aynı davranışın okul öncesi eğitim almayanlar tarafından gerçekleştirilmediğini belirtmiştir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerle almayan öğrenciler arasında davranışın gerçekleştirilmesine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin bu davranışı göstermeleri bakımından daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitimin ilkeleri arasında çocukların saygı, işbirliği, yardımlaşma ve paylaşma duygularını geliştirme yer almaktadır.

Tablo 4.7.6. Öğrencilerin, Arkadaş Edinme ve Arkadaşları İle İlgili Duygularını Ona Rahatlıkla Açıklamaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	26	36.1	40	55.6	3	4.2	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	17	23.6	38	52.8	7	9.7	8	11.1	2	2.8
Toplam	43	29.8	78	54.2	10	6.9	11	7.6	2	1.4

$$\chi^2=20.35$$

$$p>0.05.$$

“Etrafındaki insanlar ile benzer ve farklı yönlerini fark etme, arkadaş edinme ve arkadaşları ile ilgili duygularını ona rahatlıkla açıklama” ifadesine öğretmenlerin % 91.7’ si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin ve % 76.4’ ü de okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin, insanlarla benzer ve farklı yönlerini fark ettiklerini, arkadaş edindiklerini ve arkadaşları ile ilgili duygularını ona rahatlıkla açıkladıklarını ifade etmektedirler. Buna karşılık, öğretmenlerin % 4.2’si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin ve % 13.9’u da okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin nadiren bu davranışı gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($p>0.05$).

Tablo 4.7.7. Öğrencilerin, Fiziksel ve Duygusal Özelliklerini Fark Ederek Kendini Tanıma, Fark Etme ve Tanıtmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	F	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	24	33.3	42	58.3	2	2.8	4	5.6	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	3	4.2	24	33.3	17	23.6	26	36.1	2	2.8
Toplam	27	18.7	66	45.8	19	13.2	30	20.9	2	1.4

$$\chi^2=20.55$$

$$p<0.05$$

Ankette yer alan “fiziksel ve duygusal özelliklerini fark ederek kendini tanıma, fark etme ve tanıma” ifadesine % 91.6’lık öğretmen kitlesi ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin başarılı olduğuna inandıklarını ifade ederken; % 5.6’lık kısmı ise bu davranışın nadiren gerçekleştiğini ifade etmiştir. Buna karşılık öğretmenlerin % 37.5’lik kısmı okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin fiziksel ve duygusal özelliklerini fark ederek kendilerini tanıdıklarını ve tanıttıklarını ifade ederken, % 38.9’u da bu davranışı göstermeleri bakımından başarılı bulmamışlardır.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kendilerini fiziksel olarak tanıma ve tanıma davranışını göstermeleri bakımından bu eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları söylenebilir.

İki grup arasında davranışın gerçekleştirilmesine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmaktadır($p<0.05$).

Tablo 4.7.8. Öğrencilerin, Arkadaşlarıyla Eğlenmenin Doğal Bir İhtiyaç Olduğunu Fark Ederek Özel Gün Kutlamalarına Katılmaya İstekli Olmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	F	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	37	51.4	30	41.7	2	2.8	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	30	41.7	36	50.0	3	4.2	2	2.8	1	1.4
Toplam	67	46.5	66	45.8	5	3.5	5	3.5	1	0.7

$$x^2= 2.32$$

$$p>0.05$$

Öğretmenlerin % 93.1'i, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin arkadaşlarıyla eğlenmenin doğal bir ihtiyaç olduğunu fark ettiklerini özel gün kutlamalarına katılmaya istekli olduklarını düşünmektedirler. Buna yanında % 91.7'si de okul öncesi eğitimi almamış öğrencileri bu davranışı göstermeleri bakımından başarılı bulmuştur. Buna karşılık öğretmenlerin % 4.2'si okul öncesi eğitim almış öğrencilerin nadiren arkadaşlarıyla eğlenmenin doğal bir ihtiyaç olduğunu fark ettiklerini özel gün kutlamalarına katılmaya istekli olduklarını ifade ederken, bu oran okul öncesi eğitimi almamış öğrenciler için % 4.2'dir.

İki grup arasında gözlenen farklılığın istatistiksel olarak önemli olmadığı tespit edilmiştir($p>0.05$).

4.8. Öğrencilerin Dil Gelişimleri

Bu bölümde öğrencilerin dil gelişimleri bağlamında ifade ve beceri düzeylerinin gelişimine ilişkin 4 soruya ait bulguların tablolarına ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.8.1. İşitebilir Bir Ses Tonuyla Konuşma ve Kelimeleri Doğru Telaffuz Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	F	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	22	30.6	44	61.1	3	4.2	3	4.2	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	17	23.6	43	59.7	5	6.9	6	8.3	1	1.4
Toplam	39	27.1	87	60.4	8	5.5	9	6.2	1	0.7

$$\chi^2 = 11.05$$

$$p > 0.05$$

Öğretmenlerin %91.7'si değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencileri “işitebilir bir ses tonuyla konuşma, kelimeleri doğru telaffuz etme” davranışını göstermeleri bakımından başarılı bulduklarını ifade ederken; % 4.2'si de bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık öğretmenlerin % 83.3'ü okul öncesi eğitim almamış olan öğrencilerin işitebilir bir ses tonuyla konuştuklarını ve kelimeleri doğru telaffuz ettiklerini belirtirken; % 9.7'si ise bu davranışı gerçekleştirme konusunda başarılı olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Okul öncesi eğitimi almış öğrenciler ile okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler arasında davranışın gerçekleştirilmesine ilişkin fark görülmediği ve her iki grubun aynı başarı düzeyinde oldukları söylenebilir.

Tablo 4.8.2. Öğrencilerin, Konuşmalarında Betimlemeler Yapma ve Kelimeleri Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	17	23.6	46	63.9	5	6.9	4	5.6	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	1	1.4	25	34.7	13	18.1	29	40.3	4	5.6
Toplam	18	12.5	71	49.3	18	12.5	33	22.9	4	2.8

$$x^2=17.43$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin % 87.5'i değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin konuşmalarında olayları oluş sırasına göre anlattıkları, betimlemeler yaptıkları ve kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullandıklarını ifade ederken, % 6.9'u bu konuda kararsız kalmıştır. % 5.6'sı ise bu bunun nadiren gerçekleştiğini belirtmiştir. Buna karşılık öğretmenlerin % 36.1'i okul öncesi eğitim almamış öğrencileri “konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatma, konuşmalarında betimlemeler yapma ve kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanma” davranışını göstermeleri bakımından başarılı bulduklarını belirtirken, % 45.9'u ise bu konuda başarısız olduklarını ifade etmişlerdir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerle almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin konuşma kurallarını uygulama konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitimin amaçları arasında çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak yer almaktadır. Böylece bu eğitimden geçen öğrenciler dili kullanma konusunda beceri kazanmaktadırlar.

Tablo 4.8.3. Öğrencilerin, Üstlendiği Role Uygun Konuşma, Duygu, Düşünce ve Hayallerini Sözlü Olarak İfade Etmeleri İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	17	23.6	43	59.7	6	8.3	6	8.3	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	5	6.9	28	38.9	12	16.7	22	30.6	5	6.9
Toplam	22	15.2	71	49.3	18	12.5	28	19.4	5	3.5

$$x^2=28.38$$

$$p<0.05$$

İlköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencilerin üstlendiği role uygun konuşma yaptıklarını, duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade ettiklerini düşünen öğretmenler % 83.3'lük kısmı oluştururken, %8.3'lük kısmı ise bunun nadiren gerçekleştiğini belirtmiştir. Buna karşılık okul öncesi eğitim almamış öğrencilerin “üstlendiği role uygun konuşma, duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade etme” davranışı göstermeleri bakımından başarılı olduklarını düşünen öğretmenler % 45.8'lik kısmı oluştururken, %37.5'lik kısım bu davranışın gerçekleşmediğini ifade etmiştir.

İki grup arasında davranışa ilişkin anlamlı bir fark bulunmaktadır($P<0.05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin bu davranışını gerçekleştirme konusunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Yılmaz'a göre okul öncesi eğitimde uygulanan Türkçe dil etkinlikleri çocukların dil gelişimlerini sağlamak, bu yolla kendilerini ifade etmelerine imkan tanır (Akt. Poyraz ve Dere 2003).

Tablo4.8.4. Öğrencilerin, Topluluk Önünde Konuşma, Konuşurken İzleyicilere Sorular Sorma ve Sorulara Cevaplar Verme İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	22	30.6	35	48.6	8	11.1	7	9.7	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	4	5.6	22	30.6	11	15.3	25	34.7	10	13.9
Toplam	26	18.1	57	39.6	19	13.2	32	22.2	10	6.9

$$\chi^2=29.87$$

$$p<0.05$$

Öğretmenlerin %79.2'si, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitim almış öğrencileri "topluluk önünde konuşma, konuşurken izleyicilere sorular sorma ve sorulara cevaplar verme davranışı göstermeleri bakımından başarılı bulduklarını ifade ederken; % 9.7'si de bu davranışın aynı öğrenciler tarafından nadiren gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Buna karşılık öğretmenlerin % 36.2'si okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin topluluk önünde konuştuklarını, konuşurken izleyicilere sorular sorduklarını ve sorulara cevaplar verdiklerini ifade ederken; % 15.3'ü bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Geriye kalan % 48.6'lık kısım ise bu davranışın gerçekleşmediğini ifade etmiştir.

İki grup arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$).Okul öncesi eğitim alanlar bu davranışı gerçekleştirme konusunda daha başarılıdırlar.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar yapılan drama çalışmaları, şiir okuma gibi etkinliklerle topluluk önünde konuşmakta ve izleyicilere sorular sorma davranışlarını kazanmaktadırlar.

4.9. Öğrencilerin Özbakım Beceri Gelişimleri

Bu bölümde öğrencilerin, özbakım beceri gelişimleriyle ilgili bulguların tablolarına ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.9.1. Öğrencilerin, Kişisel Temizliğini ve Bakımını yapmalarıyla İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	F	%	f	%	F	%	f	%	F	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	14	19.4	44	61.1	7	9.7	7	9.7	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	3	4.2	17	23.6	17	23.6	25	34.7	10	13.9
Toplam	17	11.8	61	42.3	24	16.6	32	22.2	10	6.9

$$\chi^2=25.59$$

$$p<0.05$$

Anket uygulamasına katılan öğretmenlerin % 80.5'i, ilköğretim birinci sınıfta öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin, kişisel bakımını ve temizliğini yaptıklarını ifade ederken; % 9.7'si ise bunun nadiren gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Buna karşılık öğretmenlerin %27.8'i okul öncesi eğitimi almayan öğrencileri bu davranışı göstermeleri bakımından başarılı bulurken; %34.7'si ise okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin bu davranışı nadiren gerçekleştirdiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kişisel bakımını ve temizliğini yapma konusunda bu eğitimden geçmeyenlerden daha başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

İki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Okul öncesi eğitim ilkeleri arasında çocukların temizlik alışkanlıklarını kazanmaları yer almaktadır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, kişisel temizliğini ve bakımını yapma konusunda okul öncesi eğitimle beceri kazandığını görülmüştür.

Tablo 4.9.2. Öğrencilerin, Beslenme Saatinde Görgü Kurallarına Uyma, Beslenmesini Gerektiği Gibi Yapmaları İle İlgili Öğretmen Değerlendirmelerine İlişkin Veriler

	Tamamen		Genellikle		Kararsızım		Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler	30	41.7	40	55.6	1	1.4	1	1.4	0	0
Okul öncesi eğitimi almayan öğrenciler	22	30.6	35	48.6	8	11.1	5	6.9	2	2.8
Toplam	52	36.1	75	52.1	9	6.2	6	4.1	2	1.4

$$\chi^2=13.56$$

$$p>0.05$$

Öğretmenlerin % 97.3'ü değerlendirmelerinde, ilköğretim birinci sınıfında öğrenim görmekte olan okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin “beslenme saatinde temizlik ve görgü kurallarına uyduklarını, beslenmelerini gerektiği gibi yaptıklarını” ifade ederken; % 1.4'luk kısmı ise bu davranışı nadiren yaptıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşılık %79.2'si okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin de beslenme saatinde temizlik ve görgü kurallarına uyduklarını, beslenmelerini gerektiği gibi yaptıklarını düşünürken; % 9.7'si ise bu davranışın nadiren gerçekleştiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

İki grup arasında gözlenen fark istatistiksel anlamda önemli bulunmamıştır.

Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerle almayan öğrencilerin beslenme saatinde beslenmelerini gerektiği gibi yaptıkları ve görgü kurallarına uydukları söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulguların ışığında bazı sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar çerçevesinde öneriler getirilmiştir.

Bu araştırmada okul öncesi eğitim alan ve almayan birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması üzerinde durulmuş, ilköğretim birinci sınıfları okutan öğretmenlere, çalışmalardan uyarlanan 5'li derecelendirme ölçeği uygulanması ile elde edilen verilerin analizinden özet olarak şu sonuçlar gözlenmektedir.

Okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerle okul öncesi eğitim almamış öğrenciler arasında bilişsel gelişim olarak bir farklılık bulunduğunu ve okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin bilişsel gelişimle ilgili davranışları gerçekleştirme konusunda daha başarılı olduklarını araştırma sonuçları ortaya koymaktadır.

Araştırma sonuçları, okul öncesi eğitimden geçmiş olan öğrencilerle, bu eğitimden geçmemiş öğrencilerin, sosyal, duygusal gelişim düzeyleri yönünden farklılık gösterdiklerini ve okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişimle ilgili davranışları gerçekleştirme konusunda daha başarılı olduklarını göstermiştir.

Okul öncesi eğitimin, öğrencilerin sosyalleşmesi, toplumun ondan beklediği davranışları kazanması ve duygularını rahatlıkla ifade etmesi bakımından gelişmesine katkıda bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Ekinci de yapmış olduğu çalışmada okul öncesi eğitimden geçen öğrencilerin okul öncesi eğitimden geçmeyen öğrencilere kıyasla zihinsel, sosyal ve duygusal gelişim açısından farklı olduklarını ve bu farklılığın okul öncesi eğitimden geçmiş olan çocukların lehine olduğunu göstermiştir (Ekinci 2001).

Ekinci'nin Gaziantep ilinde yaptığı araştırmasındaki bu sonuç bizim araştırmamızı da destekler niteliktedir.

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kendini ifade etme ve dili kullanma becerisi bakımından okulöncesi eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları ortaya

çıkıştır.

Okul öncesi eğitimin amaçlarından biri olan çocuğun Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasını sağlamak olduğu göz önünde bulundurulunca bu amacına ulaştığı sonucuna varabiliriz.

Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler arasında özbakım becerilerinin gelişimi konusunda bir farklılık olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçları okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin bilişsel, sosyal, duygusal ve dil gelişimleri bağlamında ifadebecerileri düzeyleri bakımından okul öncesi eğitim almamış öğrencilerden farklı ve daha başarılı olduklarını; özbakım beceri gelişimleri bakımından iki grup arasında bir farklılık bulunmadığını göstermiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmamız sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak bazı önerilerde bulunmak mümkündür.

1. Okulöncesi eğitim kurumlarının daha çağdaş ve donanımlı olması için Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü ve öğretmenler gereken çabayı göstermelidirler.
2. Okul yöneticileri ve öğretmenler, bu dönemde çocuğun yaşamında çok önemli bir yere sahip olan ailenin okul öncesi eğitim programlarına aktif olarak katılımını sağlamalıdır.
3. Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü ve medyanın işbirliği ile okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili programlar oluşturulmalı ve böylece ailelerin okul öncesi eğitimin yararları konusunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
4. Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
5. Okul öncesi eğitimde görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin düzenli aralıklarla hizmet içi eğitimden geçmesi sağlanmalıdır.
6. Okul öncesi eğitim kurumlarının çoğaltılması ve özellikle ilköğretime bağlı anasınıflarının yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
7. Okul öncesi çocukları için hazırlanacak yayınların kullanılan dil, yazılarla resimler arasındaki uyum açısından nitelikli olmasına dikkat edilmelidir.
9. Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınların sayısı artırılmalı.
10. Oyunun çocuğun gelişimindeki olumlu etkisi göz önünde bulundurularak okul

öncesi dönemde oyun etkinliklerine yeterli zaman ayrılmalıdır.

11. Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıftaki akademik başarıya olan etkisiyle ilgili daha çok çalışma yapılmalıdır

KAYNAKLAR

- Akyüz, Yahya (1996). Anaokullarının Türkiye’de Kuruluş ve Gelişim Tarihiçesi. Milli Eğitim.132:11-17, Ekim, Kasım, Aralık
- Aral, Neriman; Kandır, Adalet ve Yaşar, Münevver Can (2000). Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları. Turan Ofset. İstanbul.
- Aral, Neriman; Kandır, Adalet ve Yaşar, Münevver Can (2001) Okul Öncesi Eğitim 1. Ya-Pa Yayınları. İstanbul.
- Ayhan, Şerife (1998) İlköğretim Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Düşünceleri ve Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü .Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Başal, Handan Asude (2005). Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri. Morpa Kültür Yayınları. Bursa.
- Başer, Gülriz (1996). “Anasınıfı Eğitimi Alan Ve Almayan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması”.Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Bilir, Şule (1995) . Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Yararları. Okul Öncesi Eğitimi Brifingi. M.E.B. Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları M.E. Basım Evi. Ankara.
- Ekinci, Orhan (2001). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısı Üzerine Etkisi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Gaziantep.
- Gürkan, Tanju ve Diğerleri (2005). Okul Öncesi Eğitim Denetim Rehber Kitabı. Ya-Pa Yayınları. İstanbul.

- Gürkan, Tanju (1981). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi Ve Geliştirilmesi . Doktora Tezi .A.Ü Eğitim Fakültesi. Ankara
- Haktanır, Güleğül (1997). Okul Öncesi Eğitim Sempozyumu . “Okulöncesi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar”. Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneği. Ankara
- Kansu, N. Atıf (1952). Pedagoji Tarihi. Öğretmen Okulları Kitapları. Milli Eğitim Basım Evi. İstanbul
- Kalaycı, Şeref (2005) . SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Asil Yayın Dağıtım. Ankara
- Kişisel, Elaine ve Yıldırım, M. Serap (1993). Bilişsel Gelişim. 2. Baskı. İstanbul. Milli Eğitim Basım Evi
- Konaklı, Nurettin (1993). Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenin Rolü. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri(35-41). İstanbul Ya-pa Yayınları
- Mağden, Duyan ve Şahin, Semra.(2002). Beş- Altı Yaş Grubu Çocukların Akademik Becerilerini Değerlendirmeye Yönelik Pilot Bir Çalışma. Çocuk Gelişimi ve Eğitim Dergisi .6,7. Haziran-Aralık
- MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü Arşivi, Dosya No:321-0,1961.Ankara.
- M.E.B. (2002).36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı. M.E.B.Yayınları. Ankara.

- M.E.B. (2003). Okul öncesi Eğitim Kurumları Program ve Yönetmeliği. Morpa Kültür ve Yayıncılık. İstanbul.
- M.E.B. (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5 Sınıflar) Ankara
- M.E.B. (2005). İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5 Sınıflar). Ankara.
- M.E.B. (2005). İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-3 Sınıflar).Ankara
- Oğuzkan, Şükran ve Oral, Güler (1983). Okul Öncesi Eğitimi. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul
- Oğuzkan, Şükran ve Oral, Güler (1987). Okul Öncesi Eğitimi. 11-Baskı. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul
- Oktay, Ayla (1983). “Okul Öncesi Eğitimine Toplu Bakış” Okul Öncesi Eğitimi ve Sorunları Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı Ted Yayınları. Şafak Matbaası. Ankara.
- Oktay, Ayla (1985). “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Sorunları ve Öneriler. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri I-II Kıbrıs
- Oktay, Ayla (1994). Çeşitli Ülkelerde Okul Öncesi Eğitim . 10. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri, bildiri, Ya-Pa Yayıncılık. Ankara .
- Oktay, Ayla (1999). Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem. Epsilon Yayıncılık.İstanbul

Oktay, Ayla ve Unutkan, Özgül Polat (2005). Okul öncesi Eğitimde Güncel Konular Morpa Kültür Yayınları. İstanbul.

Oktay, Ayla ve Diğerleri (2005). Okul Öncesi Eğitim Denetim Rehber Kitabı. Ya-Pa Yayınları. İstanbul.

Poyraz, Hatice ve Dere, Hale (2003). Okul Öncesi Eğitimin İlke Ve Yöntemleri. AnıYayınları. Ankara

Sevinç, Müzeyyen (2005). Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 1 Morpa Kültür Yayınları. İstanbul

Sevinç, Müzeyyen (2005). Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 2 Morpa Kültür Yayınları. İstanbul

Tekiner, Özcan (1996). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Çocuğa Kazandırdıkları. Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi. Sayı 132. Ankara

Ural, Mehmet(1986). Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin Yeri ve Önemi. 4. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri. Ya-Pa Yayıncılık. İstanbul.

Yazıcı, Zeliha (2002). Okul Öncesi Okul Olgunluğu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi. Sayı155-156.

EKLER

EK 1. Anket Formu

EK 2. Araştırma İzni

Değerli Öğretmenler

Bu ölçek "Okul Öncesi Eğitimi Alan Ve Almayan 1.Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Yeni Müfredat Programına Göre Değerlendirilmesi" bağlamında yürütülen bilimsel bir araştırma ile ilgilidir. Ölçek sonuçları, bu konudaki tutumları belirlemek amacıyla kullanılacaktır. Bu ölçekte 42 adet ifade bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, düşüncenizi size verilen liste üzerinde, ayrılan yere ve örneğe uygun olarak işaretleyiniz. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen tutum listesi üzerine adınızı yazmayınız, kimliğinizi belli edecek herhangi bir işaret koymayınız.

Katkılarınız için teşekkürler...

1. Cinsiyetiniz:

Bayan Erkek

2. Yaşınız

21-30 31-40 41-50 50 yaş üzeri

3. Mesleki kıdeminiz (yıl) :

1-5 6-10 11-15 16-20 20 ve üstü

4. Mezun olduğunuz okul:

Öğretmen Okulu
 Eğitim Enstitüsü
 Eğitim Fakültesi
 Fen-Edebiyat Fakültesi

5. Branşınız

Sınıf Öğretmenliği
 Diğer (Belirtiniz).....

6. Mesleki yaşantınızda kaç kez birinci sınıf okuttunuz?

- Bir kez okuttum
- İki kez okuttum
- Üç kez okuttum
- Dört kez ve daha fazla okuttum

"Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerine karşılaştırma " adlı ölçekte

Sol kısımda okul öncesi eğitim alan öğrenciler

Sağ kısımda ise okul öncesi eğitim almayan öğrenciler yer almaktadır.

Okul öncesi eğitim alan öğrenciler						Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler				
Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç		Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç
✓					1. Geçmiş, şimdi, gelecek zaman dilimlerini ayırt etme ve uygun yerde kullanma			✓		
	✓				2. Kullanacağı ders araç gereçlerini seçerek bilgi edinebilmek için uygun sorular sorma ve resimli kaynaklardan yararlanma				✓	

Okul öncesi eğitim alan Öğrenciler						Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler				
Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç		Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç
					1. Geçmiş, şimdi, gelecek zaman dilimlerini ayırt etme ve uygun yerde kullanma					
					2. Kullanacağı ders araç gereçlerini seçerek bilgi edinebilmek için uygun sorular sorma ve resimli kaynaklardan yararlanma					
					3. Günlük yaşamında oyun oynamak ve ders çalışmak için harcayacağı süreler arasında denge kurma					
					4. Doğayı izleme, doğadaki değişimleri fark etme ve yorumlama					
					5. Dikkatini dinlediğine yoğunlaştırma, dinlediği olayın nasıl gelişeceğini ve sonucunu tahmin etme					
					6. Duyduğu sesleri ayırt etme, dinlerken vurgu tonlama ve telaffuza dikkat etme					
					7. Dinlediği konulara ilişkin sorular sorma ve sorulara cevap arama					
					8. Dinlediklerinde geçen varlıkları ve olayları sınıflandırma					
					9. Metnin türünü dikkat ederek okuma, okuma öncesi okuma sırası ve sonrasında metinle ilgili soruları cevaplandırma					
					10. Okuduklarında sebep sonuç ilişkisi kurma, okudukları ile ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verme					
					11. Okuduklarını zihninde canlandırma					
					12. Okuduğu metnin içeriği hakkındaki düşüncelerin belirtme					
					13. Ön bilgilerini kullanarak okuduğunu anlamlandırma, okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanma					
					14. Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak, anlamlı ve kurallı cümleler yazma					
					15. Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim şekil ve sembol kullanarak görselleştirme, resim ve fotoğrafları yorumlama					
					16. Bütün yazıları bitişik eğik yazı ile yazma, bitişik eğik yazı ile harfleri kuralına uygun yazma					
					17. Yazılarında noktalama işaretlerini doğru yazma ve yerinde kullanma					
Okul öncesi eğitim alan Öğrenciler						Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler				

Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç		Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç
					18. Şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilme, matematiksel ifadeleri doğru yazma					
					19. Rakamları okuma ve yazılış yönlerine uygun olarak yazma					
					20. İleriye doğru birer ve onar ritmik sayma, 20 içinde belirtilen bir sayıdan başlayarak geriye birer ritmik sayma, 10'dan başlayarak 100'e kadar onar ritmik sayma					
					21. Nesne gruplarını azlık ve çokluklarına göre karşılaştırma, miktarı 20 den az nesnelere oluşan iki gruptaki nesnelere bire bir eşler gruplarının nesne sayılarını karşılaştırma, eşlediği grupların eleman sayılarını karşılaştırma					
					22. Toplamın bir araya getirme, ekleme ve çoğalma anlamlarını fark etme, toplamları 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamlarını bulma					
					23. Bir çıkarma işleminde verilmeyen çıkanı bulma, bir çıkarma işleminde verilmeyen eksileni bulma					
					24. Uzamsal ilişkileri ifade etmek için alt, üst, sağ, sol ön, arka, yakın, uzak, çukur, tümsek terimlerini doğru olarak kullanma					
					25. Bir örüntüdeki ilişkiyi belirleme ve bir örüntüdeki eksik bırakılan öğeleri belirleyerek tamamlama					
					26. Eş nesnelere örnekler verme, eş şekiller çizme, eşlik ve eşitlik kavramlarını ayırt etme					
					27. Küpe, Prizmaya, Silindire, Koniye, Küreye, benzeyen nesnelere belirtme, küp, prizma, silindir, koni ve küreyi kullanarak farklı modeller oluşturma					
					28. Uygun şekil ve nesnelere iki eş parçaya bölme ve yarımı belirtme, yarım ve bütün arasındaki ilişkiyi açıklama					
					29. Okulda ortaya çıkan sorunları fark etme, karşılaşılabileceği her sorunun birden fazla çözümü olabileceğini kabul etme, çatışmayı çözmeye gayretli olma					
					30. Arkadaşlarının oyunlarına katılırken, onlarla oyun kurarken ve oynarken uygun davranışlarda bulunma, oyunlar sırasında kendisinin ve arkadaşlarının hata yapabileceğini kabul etme					
					31. Okul içinde arkadaşlarının sergilemiş olduğu davranışlarının etik olup olmadığını fark ederek buna uygun davranışlar ortaya koyma					
Okul öncesi eğitim alan Öğrenciler						Okul öncesi eğitim almayan öğrenciler				

Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç		Tamamen	Genellikle	Kararsızım	Nadiren	Hiç
					32. Okul ve sınıf kurallarını belirleme çalışmalarına katılma ve bu kurallara uyma					
					33. Klüp ve diğer grup çalışmalarında bir görevin tamamlanması için işbirliği yapma ve sorumluluğu paylaşma					
					34. Arkadaş edinme ve arkadaşları ile ilgili duygularını ona rahatlıkla açıklama					
					35. Fiziksel ve duygusal özelliklerini fark ederek kendini tanıma, fark etme ve tanıtma					
					36. Arkadaşlarıyla eğlenmenin doğal bir ihtiyaç olduğunu fark ederek özel gün kutlamalarına katılmaya istekli olma					
					37.İşitebilir bir ses tonuyla konuşma, kelimeleri doğru telaffuz etme					
					38.Konuşmalarında betimlemeler yapma ve kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanma					
					39 Üstlendiği role uygun konuşma, duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade etme					
					40 Topluluk önünde konuşma, konuşurken izleyicilere sorular sorma ve sorulara cevaplar verme					
					41. Kişisel temizliğini ve bakımını yapma					
					42.Beslenme saatinde temizlik ve görgü kurallarına uyma, beslenmesini gerektiği gibi yapma					

ÖZGEÇMİŞ

1981 yılında Kars Merkezde doğdu. 1994 yılında Fevzi Paşa İlkokulu'nu bitirdi. 2001 yılında lise öğrenimini tamamladı.

2005 yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2005 yılında Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı.

Şu anda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.